

INSON O'ZGARSA - JAMIYAT O'ZGARADI!

ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНING ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

milliy tiklanish

№ 19 (1121) 2021 йил 2 июнь, chorshanba

Йил 10 июндан чиқа бошлаган

www.mf.uz / gazeta@mf.uz / mtiklanish@mail.ru

ОМОН БЎЛИНГ, ЁШУЛЛИ!

3 с

1 ИЮНЬ – ХАЛҚАРО БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ КУНИ

8 с

3
Йўқотишлар 16 фоиздан ошди

2021 йилнинг 1 апрель ҳолатига кўра, юртимизда 59,9 мингта янги никоҳ қайд этилган. Ажрашишлар сони эса 9,4 мингтани ташкил этган. Бу барчамизнинг қадриятларимиз, анъана ва урф-одатларимиздан анчайин йироқлаша бошлаганимизни англатаётгандек...

4

Ёшлар Ўзбекистоннинг бойлиги, бебаҳо хазинасидир

Давлатимиз раҳбарининг «5 та муҳим ташаббус»и асосида ўтказилган «Бир фарзандга юз китоб!» кўрик-танлови ҳам ана шундай мақсадларга йўналтирилди.

4

Нурободда оромгоҳлар мавсумга шай (эмас)ми?

5

Мақсад 25 миллионлик ҳадя эмас, эътибор эди...

Ушбу шифохона Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимидаги болалар церебрал фалажи ва асаб тизими перинатал патологияси билан оғриган беморларга малакали ташхисловчи-даволовчи, жаррохлик ва тикловчи тиббий ёрдам кўрсатувчи ягона ихтисослашган муассаса ҳисобланади.

«ХАЁТИМИЗНИ ЎЗГАРТИРИШ, ДУНЁ БОЗОРИДА ЎРНИМИЗНИ ТОПИШ УЧУН МАНФААТ БЕРАДИГАН ИШНИ ҚИЛИШ КЕРАК»

ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш борасидаги ислоҳотлар, амалга оширилаётган улкан бунёдкорлик ишлари ҳамда аввал берилган топшириқлар ижроси билан танишиш ва истиқболдаги режаларни белгилаб олиш мақсадида 1 июнь куни Сурхондарё вилоятига келди.

2 с

«Ипак ва зираворлар» фестивалида 1500 дан зиёд хунарманд ўз маҳсулотини билан қатнашди

Бухоро шаҳрида XIX анъанавий «Ипак ва зираворлар» фестивали юқори савияда бўлиб ўтди.

Фестивалга 500 га яқин дипломатик корпус вакиллари ташриф буюрди. Хусусан, Озарбайжон, Қозоғистон, Украина, Индонезия, Туркия, Саудия Арабистони, Туркменистон, Покистон, Тожикистон, Франция ва бир қатор мамлакатлардан меҳмонлар ташрифи қайд этилди. 1500 дан ортиқ маҳаллий ва хорижлик хунармандлар ўзларининг хунармандчилик ишлари билан иштирок этди. Жойларда ипак ва шойи маҳсулотлари, хунармандчилик намуналари, турли зираворлар кўргазма-савдоси ташкил этилди.

Фестиваль доирасида зардўзлик, каштадўзлик, кандакорлик, темирчилик, гиламдўзлик, бадий ва миниатюра санъатида оид маҳорат дарслари ташкил этилди. «Палов сайли»да ҳамюртларимиз ҳамда хорижлик меҳмонлар миллий таомларимизнинг турлича тайёрланиш усуллари билан яқиндан танишиш имконига эга бўлди. Шунингдек, фестивалга ташриф буюрганлар маҳаллий ва хорижий дизайнерлар томонидан тайёрланган маҳсул модалар намойишини томоша қилди.

Фестивалнинг «Арк» қалъасида ўтказилган ёпилиш маросимида 7000 дан ортиқ киши қатнашди. Маросим доирасидаги гала-концертда йиғилганлар ўзбек халқ мусикалари, жумладан, мақом ва эстрада йўналишидаги гўзал ижролардан баҳраманд бўлди.

Тоҳир ИСТАТОВ, ЎЗА

Улар

70

Йиллик хатолардан афсусдалар. Аммо биз...

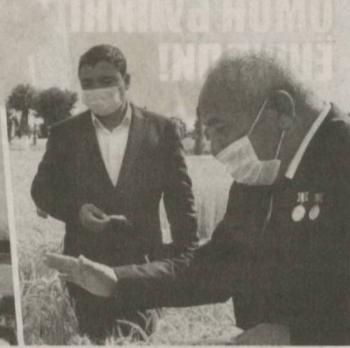
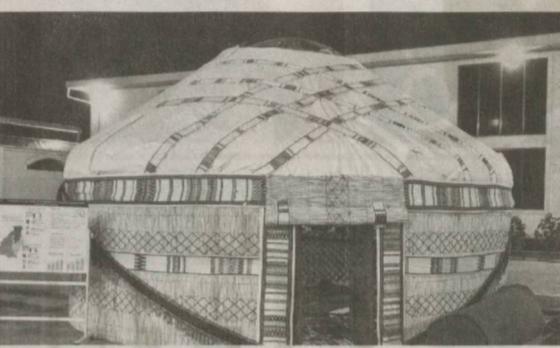

СўНГГИ ИЛИНЖ БОШ ПРОКУРОРДАН!

5

Ҳаётимизни ўзгартириш, дунё бозорида ўрнимизни топиш учун манфаат берадиган ишни қилиш керак

Президент Шавкат Мирзиёев ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш борасидаги ислохотлар, амалга оширилаётган улкан бунёдкорлик ишлари ҳамда аввал берилган топшириқлар ижроси билан танишиш ва истиқболдаги режаларни белгилаб олиш мақсадида 1 июнь куни Сурхондарё вилоятига келди.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев вилоятга ташрифини Шеробод туманидан бошлади. Бу ерда Бирлашган Араб Амирикларнинг «Masdar» компанияси билан ҳамкорликда қуёш фотоэлектр станцияси қурилишига тамал тоши қўйиш маросими бўлди.

Шу муносабат билан ташкил этилган тадбирда вилоят фаоллари, нуронийлар, ёшлар, видеоконференц алоқа орқали Осиё тараққиёт банки ва Бирлашган Араб Амирикларнинг «Masdar» компанияси раҳбарияти иштирок этди.

Мамлакатимизда аҳоли ва иқтисодиёт тармоқларининг электр энергиясига тобора ўсиб бораётган эҳтиёжини таъминлаш мақсадида қўллаб энергия иншоотлари барпо этилмоқда. Хусусан, қуёш энергиясидан фойдаланишга катта эътибор қаратилмоқдаки, бу аънавий энергия ресурслари чекланган бугунги шароитда ва келажақда муҳим ўрин тутди.

Жорий йилда Бирлашган Араб Амирикларнинг «Masdar», Франциянинг «Total Egen» компаниялари томонидан Навоий ва Самарқандда ҳар бирининг қуввати 100 мегаватт бўлган қуёш фотоэлектр станциялари ишга туширилади.

Шундай замонавий станциялардан бирини Шеробод туманида қуриш бўйича тендер эълон қилинган эди. Тендер савдоларини ўтказишда Осиё тараққиёт банки техник ва молиявий маслаҳатлари билан иштирок этди.

Лойиҳани амалга оширишга 50 дан ортиқ халқаро компания қизиқиш билдирди. Икки бошқичли танловдан сўнгра, Бирлашган Араб Амирикларнинг «Masdar» компанияси энг арзон тариф таклиф этиб, ғолиб бўлди.

Лойиҳа доирасида мазкур компания томонидан 601 гектар майдонда қуввати 457 МВт бўлган қуёш фотоэлектр станцияси қурилади. Шунингдек, 220 кВТ кучланишли янги станция ва «Сурхон» ним-станциясига улашни учун 52 километрлик электр узатиш тармоғи барпо этилади.

Лойиҳани амалга ошириш учун «Masdar» компанияси 260 миллион доллар тўғридан-тўғри инвестиция жалб қилади. Станциянинг йиллик ишлаб чиқариш ҳажми 1,04 миллиард кВт/соатни ташкил этади. Натижада йилга 340 миллион куб метр табиий газ тежалиб, 300 минг хонадон электр энергияси билан таъминланади.

Фотоэлектр станцияси қурилишида минг киши, битганидан кейин 120 нафар мутахассис ишлайди. Воҳадаги йиллик иншоотни 2023 йил август ойида ишга тушириш режалаштирилган.

Президент Шавкат Мирзиёев мамлакатимизда тежамкор ва экологик хавфсиз иқтисодиётни таъминлаш бўйича қатор ишлар амалга оширилаётганини таъкидлади.

— Бу фотоэлектр станцияси Сурхондарё вилояти иқтисодиёти учун катта имконият. Ҳар бир киловатт-соат электр энергиясини 1,8 цент нархда сотиб олиш имконияти пайдо бўлиб, бу мамлакатимиз иқтисодиёти учун жуда катта ютуқ ва аҳолига энгилликдир. Умуман олганда, ушбу станциянинг барпо этилиши, унда ишлаб чиқариладиган электр энергияси ва янги инфратузилмалар вилоятнинг комплекс ривожланиши учун катта туртки бўлади, — деди давлатимиз раҳбари.

— Ушбу янги лойиҳанинг бошланишига бағишланган тадбирга таклиф этганингиздан қувончим чексиз. Осиё тараққиёт банки номидан шахсан Сизни, Жаноб Президент, қолаверса, Ўзбекистон халқини келажаққа қўйилган яна бир қадам билан чин қалбимдан табриклайман. Сизнинг раҳбарлигингизда ўтган икки йил давомида давлат-хусусий шериклик асосида жуда катта лойиҳалар амалга оширилди. Хусусан, қайта тикланувчи энергия соҳасини ривожлантиришга катта ҳисса қўшилди. Ҳозирги кунда Ўзбекистон ҳукумати бизнинг лойиҳаларимиз асосида инвестицияларни жалб қилаётганидан мамнунимиз. Шерободдаги лойиҳа қуёш нуридан электр энергияси ишлаб чиқаришда Марказий Осиёдаги энг йирик лойиҳа бўлади. Бу қувват энг аввало экологик тоза, тежамкор ва барқарор манбага эга. Бу муваффақият асосида Ўзбекистон ҳукумати, Осиё тараққиёт банки ва хусусий секторнинг ҳамкорлиги ётибди, — деди Осиё тараққиёт банки вице-президенти Ашок Лаваса.

— Бирлашган Араб Амирикларининг Ўзбекистон билан ҳамкорлиги ва дўстона муносабатлари кенгайиб бормоқда. Бу иқтисодиёт ва аҳоли ҳаётининг жуда кўп соҳаларига ижобий таъсир қилишига ишончимиз комил. «Masdar» компанияси ҳозирги кунгача қайта тикланувчи энергия соҳасида 30 дан ортиқ мамлакатга инвестициялар киритган ва уларни умумий ҳажми 20 миллиард АҚШ долларидан ошади. Бу лойиҳаларнинг умумий электр қуввати 11 гегаваттдан зиёдни ташкил қилади. Ўзбекистон 2030 йилгача бугун электр энергиянинг 25 фоизини қайта тикланувчи энергия манбалари ҳисобидан ишлаб чиқаришни режалаштирмоқда. Бу улкан марраларга эришишда биз ҳам иштирок этаётганимиздан хурсандимиз, — деди БАА энергетика ва инфратузилма вазири Сухайл ал-Мазруий.

Шундан сўнгра Шеробод қуёш фотоэлектр станциясининг барпо этилажак қувватлари ва унинг вилоят иқтисодиётига келтирадиган фойдаси ҳақида видеоролик намойиш қилинди.

Президент Шавкат Мирзиёев қуёш фотоэлектр станцияси қурилиши муносабати билан унинг пойдевориغا капсула қўйди.

Тантанали маросимда сўзга чиққан сурхондарёлик нуронийлар давлатимиз раҳбари бошчилигида вилоятда амалга оширилаётган улкан ишлар одамлар ҳаётини ўзгартираётганини, жумладан, янги электр станцияси барпо этилиши билан янги ишлаб чиқариш қувватлари сони кўпайиб, одамлар рўзгорига даромад олиб келишини таъкидлади.

Лойиҳа Ўзбекистон ҳукумати томонидан Осиё тараққиёт банки кўмағида амалга оширилаётган умумий қуввати 1 ГВт бўлган қуёш фотоэлектр станцияларини қуриш дастурининг бир қисми ҳисобланади.

Шунингдек, Самарқанд ва Жиззах вилоятларида куввати 200 мегаваттдан бўлган қуёш фотоэлектр станциялари, Қорақалпоғистоннинг Бериуни ва Қораўзақ туманларида қуввати 100 мегаваттлик шамол электр станцияси, Бухоро ва Навоийда умумий қуввати бир ярим минг

мегаватт бўлган 3 та шамол электр станциясини қуриш бўйича келишувлар имзоланган.

2030 йилга бориб, мамлакатимизда қуёш электр станциялари қувватини 5 минг, шамол электр станцияларини 3 минг ва гидроэлектр станциялар қувватини 4 минг мегаваттга етказиш мақсад қилинган.

Ташриф давомида Президентимиз «Сардорбек Султонбек» масъулият чекланган жамиятига қарашли мазкур мажмуа ўтган йили ишга туширилган. 29 гектарлик иссиқхонада помидор, бодринг, булғор қалампир, бақлажон каби бозорбоп маҳсулотлар етиштирилади. Шундан 10 гектари гидропоника усулида.

Иссиқхона учун жиҳоз ва асбоб-ускуналар Жанубий Корея давлатидан келтирилган. 200 та иш ўрни яратилган. Ҳар 1 гектардан 100 тонна маҳсулот етиштириш режалаштирилган.

Маълумки, гидропоника — бу ўсимликларни сунъий муҳитда тупроқсиз етиштириш усулидир. Ўсимликлар озۇқани илдизларини ўраб турган эритмадан олади. Мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги салоҳиятини янада

Маҳалла аҳли, нуронийлар билан самимий суҳбат бўлди.

Туманда 5 мингдан зиёд аҳоли анор етиштириш билан шугулланиб, ундан катта даромад топаётгани айtilди.

Президент Шавкат Мирзиёев Шеробод туманидаги замонавий иссиқхонани кўздан кечирди.

«Шеробод агро импекс» масъулият чекланган жамиятига қарашли мазкур мажмуа ўтган йили ишга туширилган. 29 гектарлик иссиқхонада помидор, бодринг, булғор қалампир, бақлажон каби бозорбоп маҳсулотлар етиштирилади. Шундан 10 гектари гидропоника усулида.

Иссиқхона учун жиҳоз ва асбоб-ускуналар Жанубий Корея давлатидан келтирилган. 200 та иш ўрни яратилган. Ҳар 1 гектардан 100 тонна маҳсулот етиштириш режалаштирилган.

Маълумки, гидропоника — бу ўсимликларни сунъий муҳитда тупроқсиз етиштириш усулидир. Ўсимликлар озۇқани илдизларини ўраб турган эритмадан олади.

Мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги салоҳиятини янада

паст бўлган 3 минг гектардан зиёд пахта ва ғалла майдонлари ўрнида фермер хўжаликлари ва тадбиркорлар томонидан анор боғлари ташкил этилди. Бунинг натижасида қўшимча 3 мингта янги иш ўрни яратилди. Уч йилдан кейин бу янги кўчатлардан 18 минг тонна ҳосил олиш мумкин. Унинг 8 минг тоннаси қайта ишланиши ва 10 минг тоннаси экспорт қилиниши режалаштирилган.

Президент Шавкат Мирзиёев Ангор туманидаги «Ангор Сурхон гурури» кластерида бўлиб, ғалла ва ғўза ривожини кўздан кечирди.

Кластернинг умумий ер майдони 11 минг гектардан зиёд. Мавжуд майдоннинг 4 минг 870 гектарида ғалла етиштирилмоқда. Бу йил Россия Федерациясидан касалликларга чидамий ғалла навлари келтириб экилган. Гектарига 80 центнердан ҳосил олиш кутиляпти.

Кластерда сазбавот ва дуккакли экинлар ҳам парваришланмоқда. Мингта яқин кишининг бандлиги таъминланган. Давлатимиз раҳбари ҳосили пишиб етилган кенг майдонда комбайнни бошқариб, ғалла ўрди.

Президент Шавкат Мирзиёев Термиз туманидаги «Айритом» чегара божхона постини бориб кўрди.

Маълумки, бу иншоот Ўзбекистон билан Афғонистон ўртасидаги ягона ўтказиш пунктидир. Мамлакатимизнинг Афғонистон, умуман, Жанубий Осиё давлатлари билан савдо-иқтисодий алоқалари жадал ривожланмоқда. Мазкур божхона постини шунга яраша замонавий қилиб қайта қурилди. Ўзбекистондан чиқиб ва Афғонистон томондан юртимизга кириш йўналишида паспорт назорати ва божхона кўриги заллари барпо этилди.

Давлатимиз раҳбари ушбу янги мажмуаларда яратилган шароитларни кўздан кечирди. Чегара божхона пости «Рақамли Ўзбекистон — 2030» дастури доирасида энг замонавий технологиялар билан жиҳозланган. Масалан, «Z-Portal» русумли курик мажмуаси автотранспорт воситаларини уч томондан суратга олиш имкониятига эга. Шунингдек, унда радиация миқдори минимал бўлиб, ҳайдовчи машинадан тушмасдан хизматлардан фойдаланиши мумкин. Бу бир соатда 200 тагача автотранспортни ўтказиш имконини беради. Юртимиздаги бошқа божхона постларида бундай қувват соатига 20 та. Умуман, чегара божхона постида бир кеча-кундузда 2 минг нафаргача йўловчи хизмат кўрсатиши мумкин.

— Бугунги ҳаётимизга бу маъқул. Лекин дунё соат сайин ўзгармоқда. Энди янги поғонага чиқиш керак. Бу ерда ситуация марказ билан бирга таҳлил маркази ҳам бўлиши зарур. Иқтисодий манфаатдорликни ошириш ва хавфхатарларнинг олдини олиш бўйича янги таклифлар бериб бориш керак, — деди Шавкат Мирзиёев.

Яна бир ўзига хос жиҳати, «Айритом» чегара божхона пости универсал бўлиб, бирийла уч хил — поезд, автотранспорт ва фуқароларга хизмат кўрсатилади. Шу боис, ўтказувчанликни тезлаштириш ва фойдаланувчиларга қулайлик яратиш мақсадида ягона дарча тамойили жорий этилган. Хавфсизликни таъминлаш учун «Adani» ва «Rapisan» русумли қурилмалар, видеокузатув тизими ўрнатилган.

Давлатимиз раҳбари шунга эътибор қаратади, бундан 10 минг тонна ҳосил олиш мумкин. Унинг 8 минг тоннаси қайта ишланиши ва 10 минг тоннаси экспорт қилиниши режалаштирилган.

Президент Шавкат Мирзиёев мазкур халқаро савдо маркази бош режаси асосида амалга оширилаётган ишлар билан ҳам танишди. Ушбу марказ учун Термиз туманидан 26 гектар майдон ажратилган. Умумий қиймати 75 миллион доллар бўлган марказда маҳсулотларни қабул қилиш, сақлаш, қайта ишлаш, саралаш ва қадоқлаш мажмуалари қурилиб, савдо хизматлари йўлга қўйилади. Зарур инфратузилма тармоқлари барпо этилади.

Лойиҳага кўра, бу ерда 1 минг 800 та савдо нуқтаси, логистика маркази, 400 ўринлик меҳмонхона, шифохоналар, автомобилларга техник хизмат кўрсатиш устахоналари бўлиши мўлжалланган. Корпусларнинг биринчи қаватида савдо нуқталари, иккинчи қаватида энгил ишлаб чиқариш корхоналарини жойлаштириш кўзда тутилган. Халқаро савдо марказининг йиллик савдо айланмаси 500 миллион доллар, хизматлар ҳажми 10 миллион доллар бўлиши ҳисоб-китоб қилинган. 192 миллион долларлик экспорт қуввати пайдо бўлади. Марказнинг қурилиш ишларини бошлаш учун Тикланиш ва тараққиёт жамғармасидан 10 миллион доллар ажратилди.

Давлатимиз раҳбари марказ биноларини энгил конструкциялардан қуриш, вилоят тадбиркорларини бу ерда ишлашга ва экспорт фаолиятига жалб қилиш, чет эллик ишбилармонлар учун бозарга қулайликлар яратиш юзасидан курсатмалар берди. Бу ердаги тажриба асосида, кейинчалик, бошқа қўшни давлатлар билан чегара ҳудудларда ҳам шундай савдо марказлари ташкил этиш зарурлиги таъкидланди.

Термиз халқаро савдо марказини 2022 йилда фойдаланишга топшириш режалаштирилган.

Давлатимиз раҳбари Термиз шаҳридаги «Afghan bazar carpets» корхонаси фаолияти билан танишди.

Маълумки, Сурхондарёда кўй кўп боқилади. Лекин унинг жўни деярли қайта ишланмайди. Шу боис Пиллачилик ва қоракўлчиликни ривожлантириш қўмитаси томонидан Афғонистон тажрибаси асосида жундан гилам тўқиш йўлга қўйилмоқда.

Президент бу лойиҳани маъқуллаб, афғонистонлик ишбилармонлар билан ҳамкорликни кенгайтириш, жундор кўй зотларини кўпайтириш бўйича курсатмалар берди.

Шавкат Мирзиёев корхонада ишлаётган хотин-қизлар билан мулоқот қилди.

Мажмуада «Silk road tex» корхонаси ҳам ташкил этилади. Унда ипакли мато ва тайёр маҳсулотлар, спорт ва йўл сумкалари ҳамда ипакли гилам ишлаб чиқарилиши режалаштирилган. Йилига 2 миллион доллардан зиёд экспорт мақсад қилинган.

Президентимизнинг Сурхондарё вилоятига сафари давом этмоқда.

Давлатимиз раҳбари шунга эътибор қаратади, бундан 10 минг тонна ҳосил олиш мумкин. Унинг 8 минг тоннаси қайта ишланиши ва 10 минг тоннаси экспорт қилиниши режалаштирилган.

«Айритом» чегара божхона постини ёнида Термиз халқаро савдо маркази барпо этилмоқда.

Президент Шавкат Мирзиёев мазкур халқаро савдо маркази бош режаси асосида амалга оширилаётган ишлар билан ҳам танишди. Ушбу марказ учун Термиз туманидан 26 гектар майдон ажратилган. Умумий қиймати 75 миллион доллар бўлган марказда маҳсулотларни қабул қилиш, сақлаш, қайта ишлаш, саралаш ва қадоқлаш мажмуалари қурилиб, савдо хизматлари йўлга қўйилади. Зарур инфратузилма тармоқлари барпо этилади.

Лойиҳага кўра, бу ерда 1 минг 800 та савдо нуқтаси, логистика маркази, 400 ўринлик меҳмонхона, шифохоналар, автомобилларга техник хизмат кўрсатиш устахоналари бўлиши мўлжалланган. Корпусларнинг биринчи қаватида савдо нуқталари, иккинчи қаватида энгил ишлаб чиқариш корхоналарини жойлаштириш кўзда тутилган.

Халқаро савдо марказининг йиллик савдо айланмаси 500 миллион доллар, хизматлар ҳажми 10 миллион доллар бўлиши ҳисоб-китоб қилинган. 192 миллион долларлик экспорт қуввати пайдо бўлади.

Марказнинг қурилиш ишларини бошлаш учун Тикланиш ва тараққиёт жамғармасидан 10 миллион доллар ажратилди.

Давлатимиз раҳбари марказ биноларини энгил конструкциялардан қуриш, вилоят тадбиркорларини бу ерда ишлашга ва экспорт фаолиятига жалб қилиш, чет эллик ишбилармонлар учун бозарга қулайликлар яратиш юзасидан курсатмалар берди. Бу ердаги тажриба асосида, кейинчалик, бошқа қўшни давлатлар билан чегара ҳудудларда ҳам шундай савдо марказлари ташкил этиш зарурлиги таъкидланди.

Термиз халқаро савдо марказини 2022 йилда фойдаланишга топшириш режалаштирилган.

Давлатимиз раҳбари Термиз шаҳридаги «Afghan bazar carpets» корхонаси фаолияти билан танишди.

Маълумки, Сурхондарёда кўй кўп боқилади. Лекин унинг жўни деярли қайта ишланмайди. Шу боис Пиллачилик ва қоракўлчиликни ривожлантириш қўмитаси томонидан Афғонистон тажрибаси асосида жундан гилам тўқиш йўлга қўйилмоқда.

Президент бу лойиҳани маъқуллаб, афғонистонлик ишбилармонлар билан ҳамкорликни кенгайтириш, жундор кўй зотларини кўпайтириш бўйича курсатмалар берди.

Шавкат Мирзиёев корхонада ишлаётган хотин-қизлар билан мулоқот қилди.

Мажмуада «Silk road tex» корхонаси ҳам ташкил этилади. Унда ипакли мато ва тайёр маҳсулотлар, спорт ва йўл сумкалари ҳамда ипакли гилам ишлаб чиқарилиши режалаштирилган. Йилига 2 миллион доллардан зиёд экспорт мақсад қилинган.

Президентимизнинг Сурхондарё вилоятига сафари давом этмоқда.

Матназар ЭЛМУРОДОВ,
Зиёдулла ЖОНИБЕКОВ,
Холмўмин
МАМАТРАЙИМОВ,
Абдулазиз МУСАЕВ,
УзА мухбирлари

“Ўтиш даври — кураш даври. Ҳаётимизни ўзгартириш, дунё бозорида ўрнимизни топиш учун курашимиз, манфаат берадиган ишни қилишимиз керак. Асосий мақсадимиз — оилаларнинг даромадини кўпайтириш. Ўзи меҳнат қилиб, натижага эришган оила баракали бўлади, соғлиғига қарайди, фарзандларини яхши ўқитади.

манбаи бўлаётир. Туманда 48 та маҳалланинг 33 таси анор етиштиришга ихтисослашган.

Президент кенг майдонда бир текис ривожланаётган анор боғини кўздан кечирди. 43 гектар ерда 30 минг донадан зиёд анор экилган. Қозоқи навли анорнинг бир донаси 1 килограммдан зиёд тош босиши мумкин. Кўчатлар бу йилдан ҳосилга кирди. Йилига минг тоннадан зиёд маҳсулот олиш мўлжалланган.

— Утиш даври — кураш даври. Ҳаётимизни ўзгартириш, дунё бозорида ўрнимизни топиш учун курашимиз, манфаат берадиган ишни қилишимиз керак. Асосий мақсадимиз — оилаларнинг даромадини кўпайтириш. Ўзи меҳнат қилиб, натижага эришган оила баракали бўлади, соғлиғига қарайди, фарзандларини яхши ўқитади. Биллими болалар келажақда ўз йўлини топиб олади, — деди Президент.

Шу ерда Тошкент давлат аграр университетининг Термиз филиали тадқиқотчилари билан мулоқот бўлди.

— Бизда анорчилик бўйича аъёна бор, лекин илм йўқ, китоб йўқ, лаборатория йўқ. Анор жайдари усулда етиштириляпти. Касалликдан химоя қилишни ҳамма ҳам билмайди. Энг катта нарса — нав керак. Кейин шу навни хонадонларга киргизиш зарур, — деди Шавкат Мирзиёев.

Сурхондарёда қишлоқ хўжалигини инновацион йўналтириш бўйича институт ташкил этиш, анор билан таркиш лимон, хурмо етиштиришни кўпайтириш юзасидан давлатимиз берилди.

Давлатимиз раҳбари туманининг Каттабоғ маҳалласида анорчилик билан шугулланаётган Абдурахмон Каримов хонадонига ҳам бўлиб, аҳоли турмуши ва томирқалардан фойдаланиш ҳолати билан танишди.

ошириш мақсадида барча ҳудудларда ташкил этилаётган гидропоника усулидаги иссиқхоналар яхши самара бераётир. Ихчам ва самардор бундай иссиқхоналар юқори сифатли полиз маҳсулотлари етиштириш, минглаб иш ўринлари яратиш имконини яратмоқда.

Гидропоника типидagi иссиқхонанинг яна бир афзаллиги шундаки, махсус унумдор ерга зарурат йўқ. Тулиқ автоматлаштирилган назорат тизими билан бошқарилади. Жойдан максимал даражада фойдаланиш имконияти бор. Маҳсулот етиштириш учун сарфланган энергия ресурслари анча арзон. Тежамкор усулда сугориш ва озиклантириш тизими мавжуд. Еритиш ва сугориш учун махсус қуёш панелларидан фойдаланиш мумкин.

Маҳсулот ҳажмини кўпайтириш орқали унинг таннархини арзонлаштириш муҳимлиги таъкидланди.

Бу ерда «Шеробод анор импекс» корхонаси ҳам ташкил этилган. 5 миллион долларлик мазкур лойиҳа натижасида анорни қадоқлаш ва қайта ишлаш йўлга қўйилган. Ускуналар Жанубий Корея ва Словениядан келтирилган.

Анор бўлмаган пайтда корхона тўхтаб қолмайди. Мева-сабзавот ва полиз маҳсулотларини саралаб, бозорга чиқаради.

Корхона 6 минг тонна қадоқлаш, 2 минг тонна анор шарбати ишлаб чиқариш қувватига эга. Бу ерда 70 киши иш билан таъминланган.

Анор меваси аҳоли ва боғдорчилик хўжалиқларидан сотиб олинади. Шеробод туманида бир йилда қарийб 30 минг тонна анор етиштирилади. Шундан 8 минг тоннаси экспортга чиқарилмоқда.

Ҳақингача туманда 2 минг 400 гектар анорзор бор эди. Жорий йилда ҳосилдорлиги

ОМОН БЎЛИНГ, ЁШУЛЛИ!

Ниетулла ота эрта тонгдан ишга отланар экан, ҳовли четидаги ўчоқда чой қайнатаётган Бибайим ая томонга қаради. Хўжайинининг ишга отланганини кўрган аёл «Чой ичиб кетмайсизми?» дея қумғонга ишора қилди. Ниетулла ота эса, хотинининг «ҳай-ҳайи»га ҳам қарамай, дарвоза томон юрди. Аммо ҳали дарвозага етмасидан Бибайим аянинг бироз хавотирли овози эшитилди... Бу «янги меҳмон»нинг дараги эди...

Ниҳоят Ниетулла ва Бибайимлар оиласида ўғил фарзанд дунёга келди. Чақалоққа ота-онаси яхши ният билан Тажибай дея исм қўйди. Яна бу оилада биринкетин икки ўғил ва тўрт қиз дунёга келди. Тажибай ота ўзи туғилиб ўсган Мўйноқнинг Ҳазардарё овулида улғайди, ўқиди. Унинг табиатидан, оддий одамларидан куч олди. Тажибай ота болалигини хотирлар экан, Мўйноқ ҳақида тўлқинланиб гапирди. — Овулимиз Амударё ирмоқларидан бири — Ҳазардарёга яқин эди. Аҳоли балиқчилик ва чорвачилик ҳисобидан кун кечирар, асосий транспорт воситаси моторли қайиқ эди. Туман марка-зига ҳам дарё орқали қайиқда борардик. Еки ўша пайтларда овулимиздан Мўйноққача бўлган чамаси 90 километрлик йўлни самолётда босиб ўтардик. Ҳали-ҳануз эсим-

Сўнгра уйга келиб, иссиқ печка атрофида укаларим билан ишлаб толган пулимизни ҳисоб-китоб қилардик. Тажибай отанинг айтишича, ота-онаси чинакам зиёли инсонлар эди. Отаси узоқ йиллар овулдаги «пекарний»да ишлаган, онаси эса кун бўйи рўзгор ишлари билан банд эди. Шунинг учун ўзлари эриша олмаган марраларни фарзандлари эгаллашди, илм олиб, ўқимишли бўлишларини жуда-жуда хоҳлашарди. Улар фарзандлари тарбиясига, ўқишига алоҳида эътибор қаратдилар. «Бирон кун мактабдан қолганимни эслолмайман, — дейди Тожибай ота. Бибайим ая уй-рўзгор ишлари билан қанчалик банд бўлмасин, бирор марта болаларини мактабдан олиб қолмас, аксинча, уларнинг яхши ўқишини қаттиқ назорат қиларди.

Шу боис, Тожибай ота аълочи ўқувчилар сафида бўлди. Мўйноқдаги ҳар қандай тадбирлар унинг иштирокисиз ўтмас, мактаб деворий газетасида тез-тез у ҳақидаги мақтов хабарлар жой оларди. Чунки у тенгдошлари орасида қобилияти, ташаббускорлиги ва интилувчанлиги билан ажралиб турарди.

Ёш Тажибайнинг ҳаётдаги энг катта орзуси ўқитувчи бўлиш эди. У 1978 йили ўрта мактабни тугатгач, Нукус давлат университетининг кундузи бўлимига — география йўналишига ўқишга кириди. 1983 йили университетни муваффақиятли тамомлаб, иш фаолиятини Мўйноқ туманидаги ўзи ўқиган 15-ўрта мактабда бошлади. Тажибай отанинг тўрт қизи ҳам отаси изидан бориб, ўқитувчилик касбининг этагидан тутди. Ўғли эса, бу йил 11-синфини тугатяпти. Тажибай отанинг айтишича, ўғли расм чизишга қизиқади, келажақда архитектор бўлмоқчи.

Тажибай Романов халқ таълими, ўрта махсус таълими тизимида турли вазифаларда хизмат қилди. Унинг ёш авлод тарбияси йўлидаги меҳнатлари бесамар кетмади, десак хато бўлмайди. Тажибай Романов 2011 йили «Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигига 20 йил» эсталик нишонига ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими аълочили-

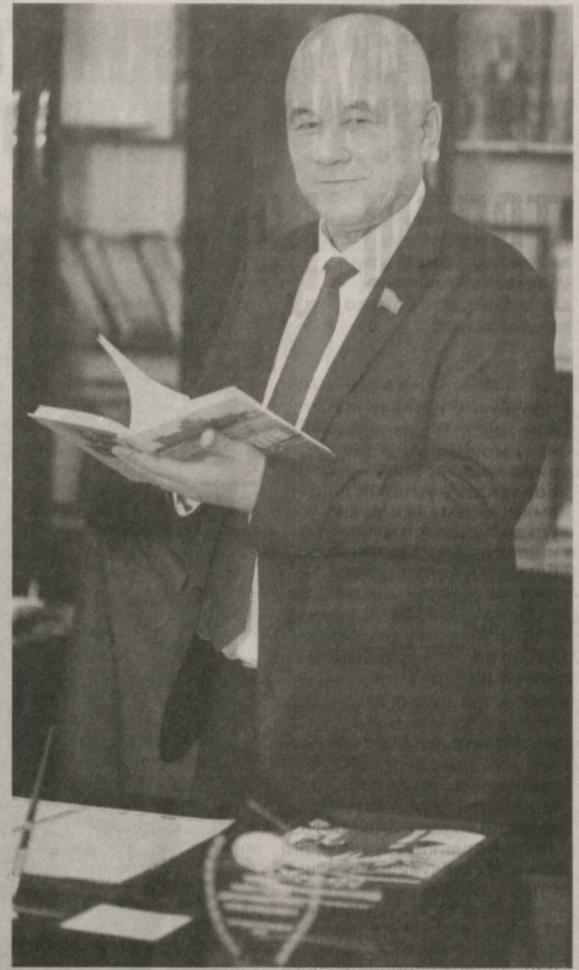
нишони билан тақдирланди. Шу ўринда унинг 2001 йилдан бошлаб Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ҳузуридаги вояга етмаганлар ишлари бўйича Республика комиссиясининг масъул котиби вазифасида, кейин эса, Жўқорги Кенгесида қатор юқори лавозимларда фаолият кўрсатганини айтиш мумкин.

Тажибай Романов қаерда ва қандай вазифада ишласин, эл-юрт дарди билан яшади. Айниқса, Орол денгизининг аянчли тақдирини ўз тақдири, деб билди. Узи туғилиб ўсган, болалиги ўтган Мўйноқ туманининг гуллаб-яшнашига, аҳолисининг оғир турмушини яхшилашга ҳисса қўшди. Хусусан, кейинги йилларда Мўйноқда олиб борилаётган ислохотларда фаол иштирок этди. Унинг бу хизматлари муносиб баҳоланди. 2016 йили «Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигига 25 йил», 2017 йили «Ўзбекистон Конституциясига 25 йил» эсталик нишонлари ҳамда 2018 йилда «Шухрат» медали билан тақдирланди.

Қаҳрамонимиз 2015 йилдан буён Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Қорақалпоғистон Республикаси кенгаши раиси сифатида фаолият юритмоқда. Шу билан бирга 2020 йилдан бошлаб «Юксалиш» умуммиллий ҳаракати Қорақалпоғистон Республикаси бўлими раҳбари лавозимида ҳам иш олиб борапти.

Таъкидлаш лозим, Тажибай Романов бошчилигидаги жамоа мамлакатимиздаги энг фаол ва намунали кенгашлардан бўлиб, партиянинг мақсад ва вазифалари ижросини таъминлаш, гоҳларини кенг тарғиб қилиш, аҳолининг ҳаётий муаммоларини ҳал қилишда доимо бошқаларга ўрнак бўлмоқда. Айниқса, Тажибай Романовнинг халқ депутатлари Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси депутати сифатидаги фаолиятини алоҳида эътироф этиш лозим.

— 2018 йили Тажибай отанинг «Шухрат» медали олганини эшитиб, биринчи бўлиб табриклаган эдим, — дейди Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси депутати Кенесбай Каримов. — Интернетда кўриб, дарҳол

унга кўнғирок қилдим, аммо унинг хабари йўқ экан. Бошида бироз ишонқирамай турди, лекин шунда ҳам қайта-қайта раҳмат, дея ўз миннатдорчилигини билдирарди. Бироздан сўнг ўзи менга кўнғирок қилиб, бошқатдан миннатдорчилик билдиргани ёдимдан чиқмайди.

— Тожибай ота билан етти-саккиз йилдан буён танишимиз, — дейди Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Андижон вилоят кенгаши раиси Ҳамиджон Омонов. — Улар кўнгли ва сўзи бир, оилапарвар, самимий инсонлар. Мақсадлари сари дадил бора оладиган, мард, энг асосийси, журъатли раҳбар. Ёшулли билан биринчи учрашганимдаёқ кадрдонлардек суҳбатлашганимиз. Тажибай ота одамлардаги тўғрисиўзлик, ҳалоллик ва ташаббускорликни кадрлайдиган одам. Менга ўзим ҳақимда акаси ё укасини билгандек гапирганида очиги ҳайратланганман. Хотираси, эътибори ниҳоятда кучли. Ҳар қандай муносабатдан яхшилик истади. Кимгадир баҳо беришда эса адолатли фикр юритади.

Партиянинг Хоразм вилоят кенгаши раиси Ражабов Рузметов ҳам Тажибай отанинг самимийлигига қойил қолганини айтиб қолди. — Бир сафар Тошкентга — Марказий кенгаш йиғилишига борганимизда, Тажибай ота билан тадбир бошлангунча суҳбатлашиб ўтирдик. Суҳбат орасида у Мўйноқдаги бугунги ўзгаришлар ҳақида узоқ гапирди.

«Э-э, ёшулли, Мўйноқни ривожлантириш, Орол фожиясидан азият чеккан аҳоли ҳаётини яхшилаш учун қандай ишлар олиб борилаётганини кўриб, кўзларимга ишонмаяпман. Худудда 42 йил давомида атиги 400 минг гектар майдонга саксув экибимиз, 2018-2019 йилларда эса 500 минг гектарда муҳофиза ўрмонзорлари барпо этилди. Ҳозир Тошкентда ўтирибману, ҳаёлим Мўйноқда». Ушунда ёшуллимиз кўзларида пайдо бўлган қувонч ёшларини ҳеч ёдимдан чиқара олмадим.

— Ҳа, ўз уйинг ўлан тўшагинг деб бежиз айтишмаган. Қаерда бўлмайлик ўз уйимизни соғинишимиз табиий. Ога айтганидек, ўз туғилиб ўсган еринга ҳеч нарса тенг келолмайди.

Шу ўринда, Тажибай ота билан юз берган яна бир воқеани эсламай ололмай. Қорақалпоғистонда Тожибай отани «Ёшулли» деб ҳурматлашади. Биз хоразмликлар ҳам ёши катта инсонларни ёшулли деб атаёмиз. Аслида ҳам ҳамкасбимиз, дўстимиз ҳеч муболагаларсиз шундай эътирофга лойиқ инсон. Ёшулли билан ҳар доим хизмат сафарларида бирга борамиз, фикрлашамиз, бир-биримиздан маслаҳатимизни аямаймиз. Иш фаолиятимизда ҳам ҳамма ҳамкорлик қиламиз. Тожибай ота қулиб туриб, сиз билан қорақалпоқ тилида

гаплашганларида дилингиз яйраб кетади.

Бир куни кенгаш йиғилишларининг бирида тошкентлик ҳамкасбимиз Орол бўйи масаласига тўхталиб, «Туринг, ёшулли, фикрингиз бўлса айтинг», деганлари ҳамонқо Тожибай ота шашт билан ўрнидан турди-да, гапира кетди. Улар ёшулли, деб муносабат қилинганига ўзлари, деб ўйлаб, Орол ҳақида нақд ярим соатча қуйиниб фикр билдирдилар. Шундан кейин йиғилишдан чиқиб бўлган воқеани уларга айтиб, роса қулган эдик.

— Мана шу воқеа сабаб ҳар сафар бир-биримизни кўрганимизда ёшулли, деб ҳазиллашамиз, гапирингали келганида эса бир-биримизга қараб қўядиган бўлганмиз.

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Навоий вилоят кенгаши раиси Илҳом Ражабов ҳам «Ёшулли» билан боғлиқ бир воқеани эсладилар:

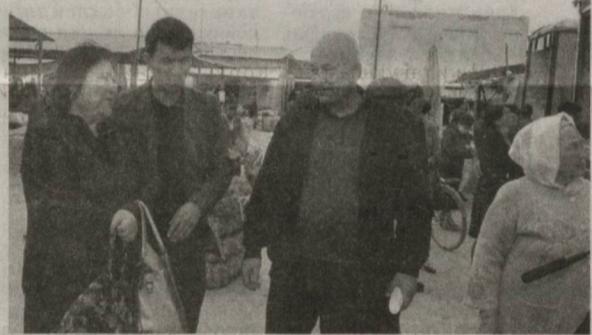
— Тожибай отани очикўнғил ва саховатпеша инсон сифатида яхши кўраёмиз. Қайсидир йили ёзда меҳнат таътилига чиқдим. Ушунда нуқуллик партиядошимиз Левитан ўғилчасининг суннат тўйига таклиф қилиб қолди. Дўстимизнинг яхши кунда ёнида бўлиш мақсадида «Қорақалпоғистон қайдасан?» деб йўлга чиқдик. Саратон эмасми, айни ёз чилласида нафақат куму тошлар, ҳатто дов-дарахтлар ҳам холсизланиб қолган. Офтобнинг тафти суякни қиздиради. Ҳарорат 50 даража. Шу пайт Тожибай ота «Илҳомжон, мен сени шундай бир гўзал жойга элтайки, таърифига сўз йўқ». Шундай, деб холи-жонимизга қўймай, бешбармоқ билан меҳмон қилдилар.

Сўнг Игорь Савицкий номидаги Қорақалпоғистон амалии санъат музейига олиб бордилар. Ушбу музей ҳақиқатан ҳам жуда ажойиб, бежизга дунёга донги кетмаган экан. Ноёб ва беназир экспонатларни томоша қилишга шунчалик берилиб кетибмизки, тўйга кечикиб борибмиз.

Тўй жуда чиройли ўтди. Қорақалпоқ диёридан бир олам таассурот билан қайтдик. Ҳар гал Тожибай отани эслаسام, саратонда жиққа терга ботиб бешбармоқ еганимиз ва нодир музейда бўлганим ёдимга тушаверади.

Бу йил Тажибай Романов кутлуг 60 ёшни қаршилади. Шу муносабат билан Тажибай отанинг хонадон меҳмонларга тўлди. Табриклар, самимий тилдаклар янгради. Биз ҳам фидойи ҳамкасбимиз, танти партиядошимиз Тожибай отани кутлаб, Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси ва газета жамоаси номидан унга соғлиқ, оиласига тинчлик ҳамда мамлакатимиз равнақи йўлида олиб бораётган ишларига омадлар тилаймиз. Омон бўлинг, Ёшулли!

Соҳиба СОЛМЕВА таърилади.

да, таътил пайтлари дарёга балиқ овлашга борардик. Балиқ қўллагидан тўрга илинган митти балиқларни қайтариб сувга ташлардик. Қишда эса, балиқ заводига Ҳазардарёдан муз парчаларини олиб келиб сотардик.

Огоҳликка даъват

ЙЎҚОТИШЛАР ЎН ОЛТИ ФОИЗДАН ОШДИ

Зулфия ая Зокирова беш нафар фарзандини урушга жўнатиб, бешала паҳлавонини ҳам қайта кўрмаган бўлса-да, ўз айрилигини она-Ватан озодлиги билан боғлай олган аёл...

Ая келини ва неваралари билан урушинг азобу уқубатларини энгилб ўтган юзлаб ўзбек оналарнинг ҳам тимсоли эди. Турмуш ўртоғи Холмат ака эрта вафот этгани учун беш ўғил ва бир қизни аянинг ўзи катта қилган...

Президентимиз Шавкат Мирзиёев ташаббуси билан «Ғалаба боғи»да Зулфия ая Зокирова ва унинг фронтдан қайтмаган беш ўғли, садақатли келинининг хотирасига атаб муҳташам ҳайкал ўрнатилгани ва унга «Матонат мадҳияси» дея ном берилгани ўзбек аёллари матонатига қўйилган ҳайкал эди, десак хато бўлмайди... Бугунга келиб, айрим оилаларда юзага келаётган низо ва жанжалларни кўриб, эшитиб, Зулфия аянинг буюк матонати, келинларининг ёрига, фарзандларига бўлган садақатли ва меҳри ёдга тушади.

Жорий йилнинг 4 охи давомида Тошкент шаҳрида 5210 та никоҳ қайд этилган бўлса, 1830 та ажрим ҳолати қўзғатилган. Соҳа мутасаддилар-

рининг маълум қилишларича, бу ўтган йилнинг дастлабки аввал бошидан 828 тага кўпдир. 30 ёшгача бўлганлар орасидаги ажримлар эса 422 тани ташкил этибди. Ушбу рақамлар ҳар биримизни ўйлантириши, реал ҳолатдан тегишли хулосалар чиқаришга ундаши керак, албатта. Айниқса, бу — биз депутатлар, жамоат ташкилотлари зиммасида жуда катта вазифа ва талаблар борлигини эслатиб туради.

Статистик маълумотларга кўра, 2021 йилнинг биринчи чорагида, юртимизда 59,9 мингта янги никоҳ қайд этилган. Ажрашишлар сони эса 9,4 мингтани ташкил этган. Бу барчамизнинг қадриятларимиз анъана ва урф-одатларимиздан анчайин йироқлаша бошлаганимизни аналатаётгандек...

Қайд этиш жоизки, юқоридаги кўрсаткичлар аввал бошидан қайта баҳолаб кўришга мумкин. Янги Ўзбекистонни тинч ва фаровон оилалари эса бу жонажон Ватанимизнинг бебаҳо бойлигидир.

ҳақида маълумотлар бор. Бизда эса айрим ёшлар оила қуриш масаласига энг арзон «тадбир»га қарагандек муносабатда бўлаётганлари бор гап. Бу жойларда ёшларнинг, ҳатто айрим ота-оналарнинг ҳам оила муқаддаслигини тушунаётганларидан далолат бераётганга ўхшайди.

Партиямиз фаолиятида ҳам оила ва аёллар билан ишлашнинг алоҳида тизими йўлга қўйилган бўлиб, кейинги пайтларда асосан хотин-қизларнинг ҳақ-хуқуқларини ҳимоя қилиш, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш мақсадида турли лойиҳаларни амалга оширяймиз. Мурожаатларни қабул қилиш бўйича партиянинг ҳар бир ҳудудий кенгашида ишонч телефонлари ҳам ташкил этилган.

Аёл бахтли экан оила тинч, оилаларимиз тинч бўлса, жамият ривожланаверади. Янги Ўзбекистонни тинч ва фаровон оилалари эса бу жонажон Ватанимизнинг бебаҳо бойлигидир.

Васила ФАЙЗИЕВА,
партия Тошкент шаҳар кенгаши раиси ўринбосари,
халқ депутатлари Яшнобод туман Кенгаши депутати, Ўзбекистон Давлат санъат музейи директори

ЁШЛАР ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЭНГ КАТТА БОЙЛИГИ, БЕБАҲО ХАЗИНАСИДИР

Ёшлар Президентимиз таъбирлари билан айтганда, чиндан ҳам Ўзбекистоннинг энг катта бойлиги, бебаҳо хазинасидир.

Биламизки, ўз юртида меҳнат қилиб, оиласига барака олиб кириш ҳар бир ёшнинг орзуси. Шунинг учун Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вилоят бошқармаси ва «Ишга марҳамат» мономаркази билан ҳамкорликда ёш йигит-қизларнинг бандлигини таъминлаш борасидаги ишларни шакллантиряпмиз. Аввал хабар қилганимиздек, яқинда деҳқончилик қилиб, оиласига барака олиб кираман, деган наманганлик 19 минг 225 нафар ёшга 10-15 сотихдан ер ажратиб берилганди. Айни кунларда ана шу ёшларнинг кўпчилиги биринчи ҳосилини йиғиштириш бошлади.

Шуни ҳам қайд этиш керакки, Наманганда йилдан-йилга тадбиркорлар сафи ёшлар ҳисобига кенгайиб бораёттир. Ўз бизнесини бошламоқчи бўлган наманганлик ёшларга барча шарт-шароитга эга бўлган «Ёшлар саноат зоналари» ташкил қилиниб, ёш йигит-қизларнинг лойиҳаларини амалга ошириши учун 150 та жой ажратилди. Агар бу лойиҳалар тўлиқ ишга тушиб кетса, 5 минг нафардан ортиқ ёшлар ишли бўлади.

Партияимизнинг «Уйма-уй» лойиҳаси доирасида эса ёшларга тааллуқли энг муҳим 30 та мурожаат рўйхатга олинди. 23 та мурожаат жойида ҳал қилинди. Жумладан, 6 киши ишли бўлди, 2 киши бўш иш ўринларига тавсия этилди. 10 кишига банкдан кредит олишга, 5 та мурожаатда эса, уй-жой ва моддий ёрдам масаласида ёрдам берилди, 7 та мурожаат бўйича тегишли ташкилотларга депутатлик сўровлари жўнатилди.

Айни пайтда вилоят аҳолисининг 466.072 нафар (16,3% фоизи)ни 18-30 ёшгача бўлган ёшлар ташкил этади.

Ёшларда турли мафкурарвий таҳдидларга қарши иммунитетни шакллантириш, спортга жалб қилиш орқали эса улар орасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қиляямиз. Хусусан, Давлатимиз раҳбарининг «5 та муҳим ташаббус» асосида ўтказилган «Бир фарзандга юз китоб!» кўриктанлови ҳам ана шундай

мақсадларга йўналтирилди. Танлов доирасида Наманган ёшларининг китобга бўлган қизиқиши яна бир бор синовдан ўтди.

Яқинда партиянинг фаол ёшларидан 35 нафари «Султон Увайс Қараний» зиёратгоҳида бўлиб қайтди. Сафар давомида Увайс Қараний ҳаёти ва фаолияти ҳақида тўлиқ маълумотга эга бўлишди. «Миллий тикланиш» демократик партияси томонидан тез-тез уюштирилаётган бундан тадбирлар

ҳам ёшларни тарихимизни яхшироқ ўрганишга, партия дастуридаги муҳим вазифалар ижросини таъминлашда фаол иштирок этишга ундаяпти, деб ўйлайман. Зеро, ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш мамлакат тараққиёти, халқимиз турмуш фаровонлигини юксалтиришнинг бош омилдир.

Ахрорбек АКБАРОВ,
партия Наманган вилояти кенгаши раиси ўринбосари

Танқид

НУРОБОДА ОРОМГОҲЛАР МАВСУМГА ШАЙ (ЭМАС)МИ?

2020-2021 ўқув йили якунига етиб, болажонлар учун ёзги таътил мавсуми бошланди. Фарзандларимизнинг бу даврда бўш вақтларини мазмунли ўтказиши уларнинг маънавий ва жисмоний камолотида муҳим роль ўйнайди, албатта.

Шундай экан, жойлардаги оромгоҳлар болаларни қабул қилишга қай даражада шай – Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Самарқанд вилояти Кенгаши фаоллари ва депутатларидан иборат ишчи гуруҳи ана шундай саволларга жавоб топиш мақсадида Нуробод туманида бўлди. Маълум бўлишича, туман

халқ таълими бўлими тасарруфидаги 76 та мактабнинг 3 тасида, яъни 3, 41 ва 56-сонли умумтаълим мактабларида кундузги оромгоҳлар ташкил этиш режалаштирилган. Ишчи гуруҳнинг дастлабки манзили 3-мактаб бўлди. Директорнинг айтишича, ёзги таътил пайти мактаб томонидан 180 нафар ўқувчи қамраб олиниб, уларнинг мазмунли ҳордиқ чиқариши таъминланади. Аммо, муассасада шу кунгача ҳеч қандай шароит яратилмаган. Яъни, хоналар талабга жавоб бермайди, маънавий-маърифий ва спорт тадбирлари учун эса зарур жиҳозлар етишмайди.

Мутасаддиларнинг айтишича, туманда «Сазаған» маҳалласида жойлашган «Кўшчинор» номли атиги 1 та ёзги оромгоҳ бор. У ҳам бўлса, мавсумга тайёр эмас. Туман халқ таълими бўлимига қарашли ушбу сўлим масканда ҳалигача таъмирлаш ишлари якунлангани йўқ. Таъмирдан чиққан айтилаётган кўнгилочар томошалар ўтказиладиган саҳна ва чўмилиш хавзалари ҳам қаровсиз ҳолатда. Тўғрак хоналарининг ҳолатинику гапирмаса ҳам бўлаверади. Оромгоҳнинг бир даврда 80 нафар болажонни қамраб олиши кўзда тутилган. Лекин бу бир туман учун арзимаган кўрсаткич эмасми? Аслида 4 гектардан иборат бу оромгоҳда кўпроқ ўқувчининг дам олиш имкони бор.

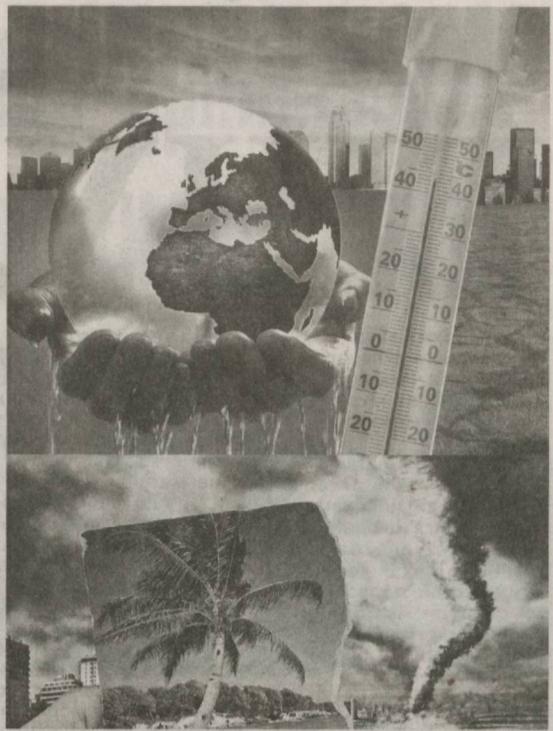
Ишчи гуруҳ аъзолари Нуробод тумани Болалар ва ўсмирлар спорт мактаби ҳамда Болалар мусуққа ва санъат мактабларидаги ҳолат билан ҳам танишдилар. Афсуски, бу ерда ҳам ишлар қониқарли эмас. Таътил бошланганига қарамай, туман

халқ таълими бўлими ушбу муассаса билан ҳалигача ёзги тадбирлар режасини ишлаб чиқмаган. Бундай ҳолат 18-сон мусуққа ва санъат мактабида ҳам кузатилди. 14 та йўналиш бўйича ташкил этилган тўғракларга 160 нафардан ортиқ ўқувчи қамраб олиниши мумкинлигини эътиборга олсак, бу муассасада мусуққа ва санъатга жалб этиш бўйича 1 нафар болага ҳам шароит яратилмаган. Ажабланарлиси, тўғрак аъзоларига ёзда жавоб берилиб, мактаб ёз бўйи бўм-бўш қоларкан.

Ўрганишлар давомида аниқланган камчиликларни бартараф этиш учун ишчи гуруҳ томонидан қатор таклифлар билдирилди. Жумладан, туман мусуққа ва санъат мактаби ҳамда туман халқ таълими бўлими ўртасида ҳамкорлик меморандумини имзолаш, ўқувчиларнинг таътил вақтини мазмунли ташкил этиш бўйича халқ таълими бўлими томонидан комплекс чора-тадбирлар ишлаб чиқиш, туман маҳаллалари марказида кутубхоналар очиш, ёзги оромгоҳлар сонини кўпайтириш, ҳар бир мактабда ўқувчи ёшларни спорт ва санъат йўналишидаги тўғракларга жалб этиш мақсада мувофиқ, деб топилди.

Умид қиламизки, ушбу таклифлар Нуробод тумани халқ таълими бўлими томонидан инобатга олиниб, келгусида аниқланган муаммо ва камчиликларни бартараф этиш бўйича тизимли ишлар амалга оширилад.

Ёлқин ОҚБЎТАЕВ,
партия Самарқанд вилояти кенгаши матбуот котиби

Хатолар қимматга тушиши мумкин

XXI асрнинг энг оғриқли муаммоларидан бири, бу – шубҳасиз глобал климат ўзгариши муаммоси бўлиб, одамлар яхши яшаш истагида табиатга нисбатан беаёв муносабатда бўлишлари натижасида сайёрамиз мувоzanат издан чиқмоқда. Ҳаво ҳароратининг кўтарилиши 1850 йилдан бошланган бўлса, бугунга келиб, қарийб 1 даражага ошган. Мутахассисларнинг фикрича, ҳарорат 2 даражага ошса, инсоният учун тузатиб бўлмас экологик фалокатлар юз бериши мумкин.

Қайд этилишича, аср бошида ўртача глобал ҳарорат Цельсий бўйича 0,89 даражага кўтарилган. Бу кейинги 1400 йил давомидаги энг юқори кўрсаткичдир. Хавотирли томони шундаки, бу жараён тўхтагани йўқ ҳали. Тадқиқотчиларнинг маълум қилишларича, яқин ўн йилликда қишдаги ҳарорат 20-30 даража иссиқ, аксинча, ёзда совиб кетиши кузатилиши мумкин. Бу эса ичимлик суви манбаи ҳисобланган музликлар захирасининг камайишига сабаб бўлмоқда. Ҳисоб-китобларга кўра, 1960 йилдан то бугунги кунгача қор ва муз қоплами 15 фоизга қисқарган.

30 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Корея Республикаси Президенти Мун Чжэ Иннинг таклифига биноан Сеул шаҳрида видеоконференцияда ўтган «Яшил ўсиш ва глобал мақсадлар учун ҳамкорлик – 2030» иккинчи халқаро саммитида иштирок этиб, экологик муаммоларга нисбатан Ўзбекистон позициясини эълон қилди.

Мамлакатимиз раҳбари «Яшил» ва барқарор тараққиётга хизмат қиладиган самарали қарорлар қабул қилиш учун халқаро ҳамжамият саъй-ҳаракатлари бирлашиши зарурлигини алоҳида таъкидлади. Президентимиз Оролбўйини экологик инновациялар ва технологиялар ҳудуди, деб эълон қилиш бўйича қабул қилинган БМТ Бош Ассамблеясининг махсус резолюциясини қўллаб-қувватлаган давлат раҳбарларига миннатдорлик билдирар экан, мазкур йўналишдаги ишларни, махсус ташкил этилган БМТ

Траст жамғармаси, Яшил ўсиш глобал институти, «P4G» шериклик платформи ва бошқа халқаро институтлар доирасида ҳам биргаликда давом эттириш таклифини билдирди.

Саммитда шунингдек, Ўзбекистоннинг Париж битими доирасида 2030 йилга қадар парник газларни атмосферага чиқаришни қисқартириш бўйича ўз зиммасига олган мажбуриятларини бажаришга содиқ экани маълум қилинди. Яъни Ўзбекистон бундан бўён ҳам «Яшил» технологияларни янада кенгроқ жорий қилиш ва «Яшил» энергетика соҳасидаги лойиҳаларни амалга ошириш йўлидан боради. Қайд этилишича, бу қайта тикланадиган энергия манбалари улушини яқин ўн йилда 3 баробардан зиёда ошириш имконини беради.

Маълумки, халқаро анжуманларда Ўзбекистон раҳбарининг минтақа ва глобал муаммолар ечимига қаратилган муҳим таклифлари халқаро ҳамжамият томонидан эътироф этилмоқда. Бу гал ҳам шундай бўлди.

Сеул саммитида мамлакатимиз раҳбари томонидан келгуси йил Ўзбекистонда «Ривожланаётган мамлакатлар учун яшил энергетика» мавзусида халқаро конференция ўтказиш, шунингдек, «Яшил» истеъмол маданиятини шакллантириш мақсадида «Яшил» иқтисодий тартиб барпо этишга ёшларни жалб этиш бўйича махсус дастурни амалга ошириш ташаббуси илгари сурилди. Иштирокчилар томонидан ушбу таклиф ҳам илиқ қарши олинди.

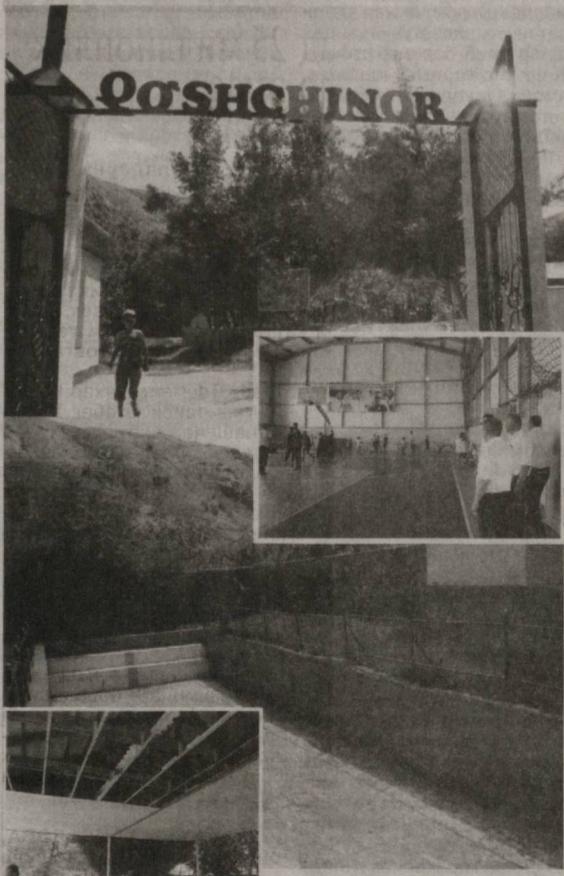
Ҳеч кимга сир эмаски, бугун экологик муаммоларни бир давлат ёки бир минтақа миқёсида ҳал қилиб бўлмай қолди. Фақат ҳамкорликда, самарали ҳаракатлар билангина муаммоларга ечим топиш ва уларни ҳал этиш мумкин, холос. Яъни, бу масалада йўл қўйилган ҳар қандай хато ниҳоятда қимматга тушиши мумкинлигини ҳеч қачон эсдан чиқармаслигимиз керак.

Ғайрат САФАРОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, «Миллий тикланиш» демократик партияси фракцияси аъзоси

Иқтибос

«Ер майдони Мисрниқидан кам бўлган Японияда 120 миллиондан ошиқ аҳоли яшайди. Шу билан бирга у ерда очлик ҳам, камбағаллик ҳам йўқ. Фаровонликда японлар Америкадан ўтади. Ваҳоланки, у ерда нефть ҳам, кўмир ҳам ва ҳатто темир ҳам йўқ. Лекин бу мамлакатда битта хазина – ҳазрати инсон бор!»

Доктор Мустафо Мақмуд.

СЎНГГИ ИЛИНЧИ БОШ ПРОКУРОРДАН!

Кўқон шаҳар ҳокимининг «ички сиёсати» фақат тadbиркорлар мол-мулкига таъжовуз қилишга қаратилганими ёки бу ҳаракат «замирида» анчайин мукамалроқ режалар ҳам борми?

Кўқонда тadbиркорлар ишончини суиистеъмом қилиш, уларни сувга олиб бориб, суғормасдан келиш ҳолати биринчи марта кузатилаётгани йўқ. Тан олиш керак, узок йиллар Олий Мажлис Қонунчилик палатасида депутат ҳамда Сенат аъзоси сифатида фаолият олиб борган, кейинроқ Судьялар олий кенгашига раҳбарлик қилган таниқли ҳуқуқшунос Кўқонга ҳоким этиб тайинланганида кўпчилиги энди қонунларга амал қилинади, деб ўйлаган эди.

Аммо кўп ўтмай мамлакатимизнинг кўплаб шаҳарларига нисбатан саноат, савдо-сотиқ ва тadbиркорлиги бирмунча ривожланган, ҳатто мураккаб даврларда ҳам «ҳокимлик қўлига қараб қолмаган» шаҳар аҳли, айниқса, тadbиркорлар жамоати хато ўйлаганларини тушуна бошлади.

Буни айниқса, кейинги йилларда маҳаллий тadbиркорларнинг кайфиятидан, ҳали у, ҳали бу масаладаги илтимосларига юзаки қаралаётгани ҳақидаги мурожаатлардан ҳам сезиш мумкин эди.

Кўқонда тadbиркорлар ишончини суиистеъмом қилиш, уларни сувга олиб бориб, суғормасдан келиш ҳолати биринчи марта кузатилаётгани йўқ. Тан олиш керак, узок йиллар Олий Мажлис Қонунчилик палатасида депутат ҳамда Сенат аъзоси сифатида фаолият олиб борган, кейинроқ Судьялар олий кенгашига раҳбарлик қилган таниқли ҳуқуқшунос Кўқонга ҳоким этиб тайинланганида кўпчилиги энди қонунларга амал қилинади, деб ўйлаган эди.

Кўқонда тadbиркорлар ишончини суиистеъмом қилиш, уларни сувга олиб бориб, суғормасдан келиш ҳолати биринчи марта кузатилаётгани йўқ. Тан олиш керак, узок йиллар Олий Мажлис Қонунчилик палатасида депутат ҳамда Сенат аъзоси сифатида фаолият олиб борган, кейинроқ Судьялар олий кенгашига раҳбарлик қилган таниқли ҳуқуқшунос Кўқонга ҳоким этиб тайинланганида кўпчилиги энди қонунларга амал қилинади, деб ўйлаган эди.

Кўқонда тadbиркорлар ишончини суиистеъмом қилиш, уларни сувга олиб бориб, суғормасдан келиш ҳолати биринчи марта кузатилаётгани йўқ. Тан олиш керак, узок йиллар Олий Мажлис Қонунчилик палатасида депутат ҳамда Сенат аъзоси сифатида фаолият олиб борган, кейинроқ Судьялар олий кенгашига раҳбарлик қилган таниқли ҳуқуқшунос Кўқонга ҳоким этиб тайинланганида кўпчилиги энди қонунларга амал қилинади, деб ўйлаган эди.

Кўқонда тadbиркорлар ишончини суиистеъмом қилиш, уларни сувга олиб бориб, суғормасдан келиш ҳолати биринчи марта кузатилаётгани йўқ. Тан олиш керак, узок йиллар Олий Мажлис Қонунчилик палатасида депутат ҳамда Сенат аъзоси сифатида фаолият олиб борган, кейинроқ Судьялар олий кенгашига раҳбарлик қилган таниқли ҳуқуқшунос Кўқонга ҳоким этиб тайинланганида кўпчилиги энди қонунларга амал қилинади, деб ўйлаган эди.

Кўқонда тadbиркорлар ишончини суиистеъмом қилиш, уларни сувга олиб бориб, суғормасдан келиш ҳолати биринчи марта кузатилаётгани йўқ. Тан олиш керак, узок йиллар Олий Мажлис Қонунчилик палатасида депутат ҳамда Сенат аъзоси сифатида фаолият олиб борган, кейинроқ Судьялар олий кенгашига раҳбарлик қилган таниқли ҳуқуқшунос Кўқонга ҳоким этиб тайинланганида кўпчилиги энди қонунларга амал қилинади, деб ўйлаган эди.

Кўқонда тadbиркорлар ишончини суиистеъмом қилиш, уларни сувга олиб бориб, суғормасдан келиш ҳолати биринчи марта кузатилаётгани йўқ. Тан олиш керак, узок йиллар Олий Мажлис Қонунчилик палатасида депутат ҳамда Сенат аъзоси сифатида фаолият олиб борган, кейинроқ Судьялар олий кенгашига раҳбарлик қилган таниқли ҳуқуқшунос Кўқонга ҳоким этиб тайинланганида кўпчилиги энди қонунларга амал қилинади, деб ўйлаган эди.

Кўқонда тadbиркорлар ишончини суиистеъмом қилиш, уларни сувга олиб бориб, суғормасдан келиш ҳолати биринчи марта кузатилаётгани йўқ. Тан олиш керак, узок йиллар Олий Мажлис Қонунчилик палатасида депутат ҳамда Сенат аъзоси сифатида фаолият олиб борган, кейинроқ Судьялар олий кенгашига раҳбарлик қилган таниқли ҳуқуқшунос Кўқонга ҳоким этиб тайинланганида кўпчилиги энди қонунларга амал қилинади, деб ўйлаган эди.

Кўқонда тadbиркорлар ишончини суиистеъмом қилиш, уларни сувга олиб бориб, суғормасдан келиш ҳолати биринчи марта кузатилаётгани йўқ. Тан олиш керак, узок йиллар Олий Мажлис Қонунчилик палатасида депутат ҳамда Сенат аъзоси сифатида фаолият олиб борган, кейинроқ Судьялар олий кенгашига раҳбарлик қилган таниқли ҳуқуқшунос Кўқонга ҳоким этиб тайинланганида кўпчилиги энди қонунларга амал қилинади, деб ўйлаган эди.

Кўқонда тadbиркорлар ишончини суиистеъмом қилиш, уларни сувга олиб бориб, суғормасдан келиш ҳолати биринчи марта кузатилаётгани йўқ. Тан олиш керак, узок йиллар Олий Мажлис Қонунчилик палатасида депутат ҳамда Сенат аъзоси сифатида фаолият олиб борган, кейинроқ Судьялар олий кенгашига раҳбарлик қилган таниқли ҳуқуқшунос Кўқонга ҳоким этиб тайинланганида кўпчилиги энди қонунларга амал қилинади, деб ўйлаган эди.

Огоҳликка даъват

Жорий йилнинг январь-апрель ойларида Ўзбекистонда 2 242 та йўл-транспорт ҳодисаси содир этилгани натижасида 557 киши ҳалок бўлган, 1684 киши эса турли даражада тан жароҳати олган.

Мутахассисларнинг қайд этишларича, ИТХларга сабаб бўлган омиллар қаторида тезликни ошириш – 32,4 фоиз, пиёдаларнинг белгиланмаган жойдан ўтишлари – 16,2 фоиз, устувор ҳуқуққа эга бўлган транспорт воситасини ўтказиб юбормаслик – 11,6 фоиз, қарама-қарши йўналишга чиқиб кетиш – 9,3 фоизни ташкил этган.

Табиийки, бу пуллар жамоат транспорти ва пиёдалар учун инфратузилмани яхшилашга йўналтирилади.

Шу билан бирга, автомобиль ҳайдаш учун тўловлар жорий этилиши, масалан шаҳарнинг айрим кўчаларида ҳаракатланиш ёки автомобилнинг туриши пуллик бўлиши самарали ғоя деб аталмоқда.

1 июнь – Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни муносабати билан Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Тошкент шаҳар кенгаши ва депутатлар ташаббуси билан Умар Қурбонов номидаги Республика болалар руҳий-асаб касалхонасига 25 миллион сўмлик тиббий жиҳозлар ҳадя қилинди.

Анора ҲАЙДАРОВА, партия Тошкент шаҳар кенгаши бош мутахассиси

Муҳаббат Шамаева:

«ВАТАН МЕНДАДИР»

Ўзбекистон тупроғига унинг ота-боболари дафн этилган. Бу заминда унинг энг фарахбахш дамлари кечган. Бу ерда ҳануз уни соғинтирадиган одамлар яшайди. Бу юртда ҳалигача унинг "Кўчалар"и нурафшон, "Новдалар(и)ни безаган гунчалар"и эса гуллаяпти.

БУХОРО
«Бухорои шарифда туғилганман, уругимизда санъаткорлар кўп эди. Катта бувим Бухоро амири волидасининг атоқли раққосаси бўлганлар. Мусикий ижрочиликни махсус ўқув юртида эмас, қавму-қариндошларим яшаган табиий муҳитда олганман. Яъни, болалигим Бухоронинг олди санъаткорлари ва бой санъати таъсирида ўтган. Ёшлигимданок хонанда бўлишни орзу қилардим, кўшиқ айтиш жону дилим эди. Уша пайтлар бадийи ҳаваскорлик жамоалари урф бўлганди, мен эса тўғарақларга қатнаб санъатга бўлган чанқоғимни қондирардим. Форс, ўзбек ва русча кўшиқлар айтардим, иштиёқданок ортиб боргач, Тошкенти азимга келдим. Бу ерда тоғам яшардилар. Илёс ака (Илёс Маллаев) ҳам тоғамникига келиб-кетиб юрардилар. Шу тариқа у киши билан учрашдик, танишдик ва санъат йўлида тақдиримизни боғладик.

ЮНУС ОТА. МАҚОМ
60 йилларнинг бошланиши, ёшгина қизман. Илёс акадан ўрганган кўшиқларим билан Радио уйига бордим. Илёс ака ҳам ёнимда далда бўлиб турдилар. Бадийи кенгаш раиси академик Юнус Ражабий, у кишининг ёнларида эса Фахриддин Содиқов, Берта Давидова, Коммуна Исмоилова, Титроқ ва ҳаяжонданаман. Бир пайт: «Қани, бошланг, қизим», дейишди. Коммуна Исмоилова репертуаридаги «Дейдиларки, бир киз бор эмис...» кўшигини (Миртемир шеъри, Фахриддин Содиқов куйи) айтиб бердим. Ҳаяжоннинг зўридан бутун танамни жиққа тер босган. Кутилмаганда Коммуна опа: «Кўшиқни мендан ҳам гўзалроқ қилиб айтдинг», десалар бўладими! Ич-ичимдан қувониб кетдим!

Берта Давидова ҳам: «Бу қизчани ансамблимизга олсак бўларкан, овози бор, у ёғини ўзимиз йўлга солиб оламиз», дедилар.

Ҳамма гап раисда қолган эди. Юнус ота кўзойнақларини аста ечиб, менга бошдан-оёқ разм солдиларда: «Хў-ў-ш... – дедилар. – Майли, сизни мақом ансамблига оламиз. Лекин шу шарт биланки, эртадан бошлаб кўйлаки тиззадан тепа киймайсиз, хўпми, қизим, ўзбекча атлас киясиз, мана-ви калта сочинигизни ўримга келтирасиз. Тузуқми?». Дув қизариб кетдим. Эшитилар-эшитилмас «хўп», дедим.

Авалло болалик сабоқлари, кейин Илёс акамдан ўрганганларим, энди эса Мақом ансамбли!

Шу тариқа Олий ўқув юртига кирган талабадек улуг дароҳнинг катта оstonасига қадам қўйган эдим. Мақом ансамбли республика профессионал мусиқасининг, санъату маҳоратнинг кўзгуси эди...

АТЛАС КЎЙЛАК

Радио уйининг ўз тутумлари бўлиб, бу ерда санъат ва маданиятнинг йирик намоёндалари жам бўларди. Ансамблга ишга кириб, аввалбошда роса қийналдим. Чунки уйда рус тилида сўзлашганим учун тилим шу тилда қотган эди. «Кийилажак атлас ва ўримга келиши керак бўлган соч» замирида катта маъно борлигини кейин тушунганман. Ўзбек маданияти, урф-одати ва қадриятини билмаган, ҳис қилмаган одам қандай қилиб ўзбек тили ҳамда ўзбек оҳангига куйласин? Юнус отанинг маънавий тутумлари га ҳануз қойил қоламан, Худо раҳматига олсин, фидойи инсон эдилар. Айнан шу киши мени тиззадан тушган атлас кўйлак билан ўзбек мусиқасига олиб кириб, овозимни созладилар, йўлга сол-

дилар. Энг муҳими, шарқона сўзни, ўзбекона оҳангни ҳис этишни ўргатдилар. Берта Давидова ва Коммуна Исмоиловалар ҳам меҳнатларини аяшмади. Устозларимизнинг жойлари жаннатларда бўлсин. Раҳматли Фахриддин Содиқов менга атаб «Уяламан» ва «Вафо» кўшиқларини ёзиб берганларини ҳалигача эслайман. Яйраб айтгандим. Ана шу кўшиқлар эфирга чиққач, дув-дув гап бўлди, жуда зўр-ку, кўшиқчиси ким экан, қаердан келти...

Устозларнинг йўл-йўриғи билан тилга тушдим ва «Муҳаббат Шамаева» бўлдим!

САЛОМ, ЭСТРАДА!

1965 йили Республика Радио уйида эстрада-симфоник оркестри ташкил этилди. Бу маданият соҳасидаги жуда катта янгиллик эди. Илёс акам икковимизни ўша жамоага ишга олишди (овозим эстрада мусиқасига кўпроқ тушардида). Орадан икки йил ўтиб, Энмарк Солиқов композиторлик қилган «Қиз бола» кўшиғим эфирга чиқди. Ана шу кўшиқ сабаб машҳур бўлиб кетдим. Кейин эса «Мирзачўл ёр-ёри», «Моҳигул»...

Халқ йўлидаги кўшиқларнинг эстрада йўналишида янграши мухлисларга жуда ҳам ёқар, даврнинг кайфияти ҳам шунга мос эди.

Уша пайтлар роса жўшиб ижод қилдик. Ҳар бир асарга жуда катта масъулият билан ёндашиллар, шоири ҳам, бастакори ҳам, ижрочиси ҳам асар учун шахсан жавобгар эди. Чунки халққа кўшиқчилик таъсир этадиган куч йўқ, у мамлакатнинг маънавий даражасини белгилайдиган омил эди.

ИЛЁС АКАМ

Илёс акам, энг аввало, умр йўлдошим, кейин устозим, ҳамкорим ва ҳамдастим эдилар. 33 йил бирга яшаган

бўлсак, доим шу кишига суяндим, ижод қилдим. Катта мусиқа оламига олиб кириб, кўлимдан етаклагандек олиб юрган ҳам ўзлари эди. 1965 йили у киши совчи қўйдилар. Яна совчи ким денг, нақ Гафур Гуломнинг ўзлари! У киши онамининг хузурларига келиб, «Шу йигит қизингизни бахтли қилади, мана мен кафил», деганлар. Раҳматли, жуда ҳам ажойиб инсон эдилар. Тўйимизга ҳам ўзлари бошқош бўлгандилар. Шу тариқа оила қурдик, фарзандлар кўриб, бахтли яшадик.

Ушанда Тошкент катта маданият тадбирлар маркази эди: Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатлари халқро кинофестивали ҳам шу ерда ўтар, атоқли хинд санъаткори Раж Капур сингари дунё тан олган санъат даргаси билан ҳам ушанда кўришгандим.

Ўзбекистон халқи чиндан ҳам хинд киноси ишқибози эди. Хинд киноси бу – хинд мусиқаси дегани ҳам эди. Машҳур хинд киноактрисасига тақлидан Наргис исми ҳам ўша кезлари роса урф бўлганди. Илёс акам икковимиз ҳам хинд киноси мухлиси эдик. Айниқса, Раж Капур ва Наргис хонимнинг ашаддий мухлислари эдик. Фарзанд кўрсак, ўғил бўлса Раж, қиз бўлса Наргис қўямиз, дея ният ҳам қилгандик. Мана, ўғлимизнинг исми Раж, қизларимизники Наргис ва Виола (яъни фиалка, ўзбекчаси – бинафша) бўлди.

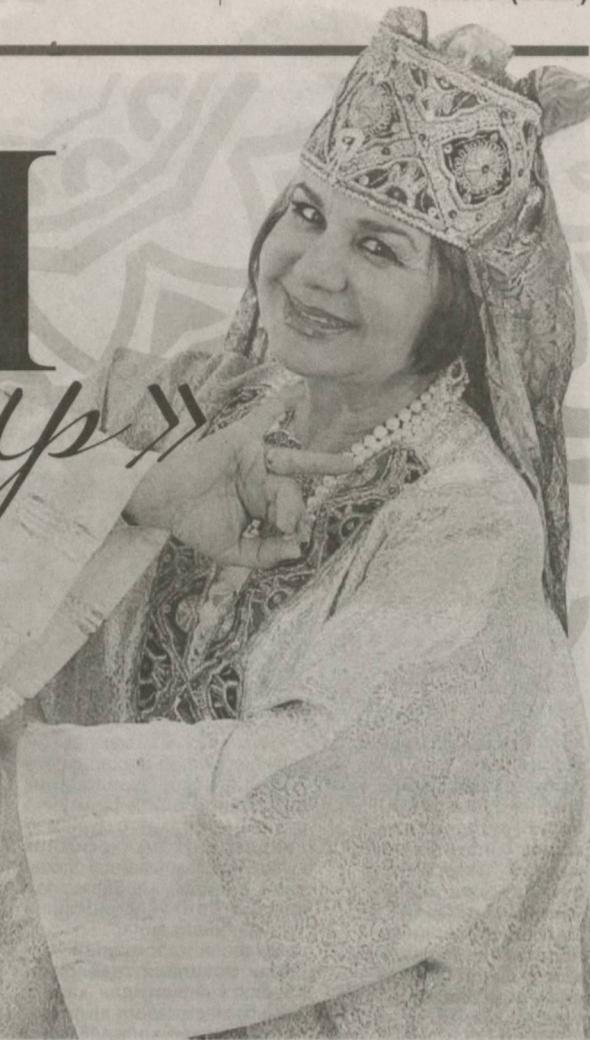
ТЕЛЕВИДЕНИЕ

Радиодан кейин телевидение пайдо бўлди. Ҳамма ҳаяжонда, Телевидениенинг очилиши Ўзбекистон ҳаётида жуда катта воқеа бўлган, десаам хато бўлмайди. Одамлар ошуфта бўлиб қолган, телевидение чиқадиган одамни-ку, қўяверасиз. Ким бўлмасин бир зумда машҳур бўлар, унга ҳаммининг ҳаваси келарди. Кўрсатувларга танлаб-танлаб чақаришар, санъаткорлар, шоирлар ва олимларгагина бу бахт насиб этарди...

Танишларим эса: «Муҳаббатхон, телевидениени сотиб олганмисиз, қачон телевизор қулোগини бурасак, Сиз чиқасиз», – дейишарди. Ростдан ҳам кўп чиқардим. Аммо бунинг ўзига хос қийинчиликлари ҳам бўларди: янги кўшиқ яратишдан ташқари, кийим тиктириш, пардоздан тортиб, соч турмагича... Тиним йўқ эди. Бахтимга қайнонам болаларимга қараб турардилар. Ҳамма шундай ишлар, шундай яшар эди. Ҳеч ким бугунгидек нолимасди. Ваҳоланки, у вақтлардаги шароитлар билан бугунги шароитларни таққослаб бўлмайди. Ҳатто талабларни ҳам. Ҳар бир чақириққа ҳамма лаббай деб жавоб беришга шай эди, айниқса санъаткорлар.

ЯНА ИЛЁС АКАМ ёки СОЗ СЎЗ

Илёс акам жуда талантли мусиқачи эдилар. Бир неча тилларда бемалол сўзлашардилар ҳам. Шоирлик иқтидорлари ҳам бор эди. Америка, Германия ва

Исроилда у кишини асосан мақомшуно сифатида танишарди. Илёс ака ҳар доим «Сўзини тўғри айтолмасангиз, кўшиқни айтмай кўя қолинг», дердилар.

Бир кун: «Муҳаббат, Навоий газали билан айтиладиган «Паришон айлама» ашуласи унутилиб кетяпти, шуни қайта тиклаш керак», – деб қолдилар. Уша кундан бошлаб, созни қўлга олиб ашулани ўргата бошладилар. Ора-орада тўхтаб, ғазалнинг ҳар бир жумласини ҳаяжон билан таҳлил қилиб берардилар. «Айтсангиз, зўр айтинг, бўлмаса ашулага тегманг», дердилар раҳматли. Хуллас, Илёс акамнинг саъй-ҳаракати билан «Паришон айлама» қайтадан дунёга келди.

Илёс ака ҳар доим «Ўзбек санъатини, туркий адабиётни классик мусиқадан ўргандим. Мақом эшитиб, унинг сўзлари орқали Навоийга кирдим ва Навоий оламини англадим. Мусиқа мени шеърятга ошно қилди, ҳазрат Навоий эса қўлимга қалам тутди», дердилар.

ЙЎЛЛАРИМ

Катта-катта санъаткорлар билан ёнма-ён ишлаб, кўплаб мамлакатларга бирга сафар қилдик. Буларнинг ҳаммаси ҳаёт йўлимда алоҳида-алоҳида дарс бўлди. Тамарахоним билан қўшни яшардик. Хиндистонда ўтган Ўзбекистон маданияти кунларида Ҳалима Носирова билан меҳмонхонада бир хонада турганмиз. Адабиёт намоёндалари билан ҳам доим қалин муносабатда эдик. Устоз Туроб Тўлага бир кун «Туроб ака, нима учун менинг жонажон Бухором ҳақида шеър ёзмайсиз? Қашқадарё, Тошкент, Сирдарё, Фарғона ҳақида ёздингиз, қуйламан. Ахир Бухорони ҳам шеър қилинг-да! Нефть, газ, қаймоқ беради-ку Бухоро!» дедим. Кўп ўтмай Туроб Тўла Бухоро ҳақида шеър ёзиб бердилар, унга Муҳаммаджон Мирзаев куй боғлади. Ростини, ижод гуриллаган бир давр эди ўша кезлар. Шоир, бастакор, санъаткорнинг ҳаммаси жам эди. Радио деган мўъжиза эса ижод аҳлини, шинавандаларни бир мақсад сари бирлаштиради.

Радиога 30 йилга яқин ишлаган бўлсам, 500га яқин кўшиқ айтдим, уларнинг қанчаси магнит тасмаларига тушди, қанчаси «Олтин

фонд»га кирди...

Мухлислар меҳри билан «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист», «Ўзбекистон Халқ артисти» унвопларига сазовор бўлдим. Санъаткор сифатида юзага чиқишим, эъзозланишимда раҳматли Шароф Рашидовнинг жуда катта ҳиссалари бўлган. У киши жуда олижаноб инсон, одил раҳбар эдилар. Адабиёт ва санъатни ниҳоятда қадрлар, халқини, Ватанини жондан севарди, худо раҳматли. У кишининг оила аъзолари, айниқса қизлари билан ҳалигача муносабатларни узган эмасмиз.

ВАТАН МЕНДАДИР

70 йиллар ортада қолиб, алғов-далғовли қайта қуриш даври бошланди. Нима бўлаётганини ҳеч ким тушунмас, ҳамма саросимада эди. Уша кезлар қизим Америкага турмушга чиққан, ота-онанинг фарзанддан йироқда яшаши эса азоб экан. Мусофир юртда қийналмасин, деб 90 йиллар бошида биз ҳам қизимиз ортидан кетдик. Бир йилга борамизу-қайтамиз, деб ўйлаган эдик...

Ўзимизга қолса, бу юртдан ҳеч қачон айрилмасдик. Ахир шу ерда туғилдик, ўсиб-ўлғайдик, обрў-этибор топдик. Ўзбекистон – менинг жигарим. Доимо соғинаман, кўмсайман, тез-тез келсаму, узоқ қолсам, дейман. Шунинг учун ҳам ҳар келганда тўймай кетаман. Бу юртдагидек самимий, истарали чехраларни бошқа ерда топполмайман. Танишу-нотаниш яқин қариндошдай қувониб қаршиласа, гуллар тутса, елкангга атлас ёпса, бозорларига кирсанг, пул олмаса... Бундай саҳий, қўли, кўнгли очик халқ дунёда борми?! Қўеши ҳам одамларидай қулиб туради бу заминнинг.

«Мен Ватанда эмас, Ватан мендадир».

Ўзим Америкадаман-у, қўнглим Ўзбекистонда. Ҳаётимдаги энг азиз, энг лазиз хотираларим шу юрт билан боғлиқ. Шу заминда созимни, овозимни топдим, шу юртда севиладим, олқиш топдим. Мен бундай бахтни, тўқис ҳаловатни фақат Ўзбекистонда туяман. Мен Ўзбекистон фарзандиман. Умримнинг охиригача Ватан фироқида ўтаман...

Латофат
ТОЛИБЖОНОВА

✓ Янги асар

Навоий ҳақида роман

Таниқли ёзувчи Исажон Султон ҳазрат Алишер Навоий ҳақида янги роман ёзди. Адибнинг ушбу асари Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси «Ижод» жамоат фонди томонидан нашр этилди.

Бир қараганда Алишер Навоий ҳақида хўп ва кўп ёзилгандек. Аслида ҳам шундай. Китобга чиройли сўнгсўз ёзган сеvimли адибимиз Хайриддин Султон ҳам асар мутолаасидан олдин ана шундай турли шубҳа-гумонларга борганлиги, Ойбек домланинг машҳур «Навоий» романи, Миркарим Осим, Воҳид Зоҳидов, Иззат Султон, Азиз Қажомов, Суюма Ғаниеваларнинг бу борада қилган ишлари, асарлари кўз ўнгидан бир-бир ўтганини айтади ва мутолаа жараёнида бу шубҳалар тумандек тарқаб кетганини ҳам қайд этади.

Мен Алишер Навоий бо-бокалонимиз ҳақида асар битган бу улуг сўз усталари сафига раҳматли камтар ва камсуқум адибимиз Омон Мухторни ҳам қўшгим келди. Омон Мухтор Навоий ҳақида уч мустақил романдан иборат «трилогия» ёзган эди. Ушбу «трилогия»нинг биринчи китоби бўлмиш «Ишқ аҳли» романига сўзбоши ёзган атоқли адабиётшунос Матёқуб Қўшонов Омон Мухторнинг «Навоий»га катта баҳо берган эди.

Табиийки, Исажон Султондек синчков адиб Навоий ҳақидаги барча илмий, бади-

ий асарларни обдон ўрганган ва ўз тасавуридаги буюқ шоир образини ярата олган. Бундан биринчилардан бўлиб бохабар бўлган атоқли адиб Хайриддин Султон сўнгсўз охирида "...ушбу фаромуш фикрларимдан мурдао Сизни (Исажон Султонни) мана шундай бадийи етук, муҳташам роман, таъбир жоиз бўлса, гўзал бадийи обида билан муборак этмоқ эди», деб ёзади.

Дарҳақиқат, Алишер Навоийдек даҳо зот ҳақида ёзиш учун ҳар қандай ижодкорга хоҳиш, истақ, илҳомдан ташқари бу улуг зотни яхши билиш ҳам муҳимдирки, бусиз ҳар қандай Алишер Навоий ҳақидаги асар кемтик бўлиб қолгусидир.

Исажон Султоннинг буюқ бобомиз ҳақида 500 саҳифалик салмоқли роман ёзиб, ўқувчиларига тухфа этишининг ўзи катта бир байрам. Бугун Она тилимизга, уни ҳеч бир тилдан кам бўлмаган шеър тилига айлантирган зот – Алишер Навоийга бўлган ҳурмат, эътибор ўзгача. Ана шундай муҳим бир паллада ўзбек китобхони Исажон Султоннинг Алишер Навоий ҳақидаги янги романини завқ билан қўлга олиши, синчиклаб ўқиши, ўқиши ва баҳо бериши турган гап.

Ишончимиз комилки, адиб яратган Навоий образи бу Сиз ҳурматли ўқувчи учун ҳам азиз ва қадрли бўлиб қолади.

Алишер НАРЗУЛЛО, Ўза

✓ Ибрат

Нақл қиладиларки, Турки Жандий ўз шоғирдлари билан Бухоро кўчаларидан ўтиб кетаётганида бир одам ул зоти шарифга қараб дебди:

«Сиз афзалми ёхуд ит афзалми?»
Бундан асқобларнинг жаҳллари чиқибди. Ҳазрат Турки Жандий эса уларга қараб шундай дебдилар:

«Сизлар жим туринг! Бу саволда жон бор. Дарҳақиқат, агар биз ушбу фоний дунёдан иймон билан ўтсак, итдан афзалмиз. Агар иймонсиз ўтсак, биздан ит афзалдур! Ҳазрати Али қарра маллоху ваъжаҳу деганларки, итда ўн хислат борки, бу ҳар бир тақводор мўмин учун ибратдур:

1. Халоиққ ўртасида итнинг ҳеч бир қадри йўқ.
2. Ит фақирдур, унинг ҳеч бир мол-дунёси йўқ.

3. Бутун ер унинг бисоти, у яшаш, ухлаш учун жой танламайди.

4. Аксар пайтда, у қой юриб, очликка ҳам чидайди.

5. Эгаси уни ҳайдаса-да, эгасини асло тарқ этмай, вафодорлик қилади.

6. Эгасига посбон бўлади ва душманларни асло уйга йўлатмайди.

7. Кечалари бедор бўлиб пойлоқчилик қилади.

8. Аксар пайтда сукут сақлайди.

9. Эгаси нима берса, ўшанга қаноат қилади.

10. Ит ўлса, ундан мерос қолмайди.

Бу Ҳазрат Турки Жандийнинг улуг авлиё, шу билан бирга ўта камтарин инсон бўлганларидан нишонидир.

https://t.me/news247

БУЮК УШМОННИНГ УЧ МАВЖИ

Яхшиликка эргашиш хуш амаллардан бўлиб, ҳатто унинг савоби ҳам бор, дейишди бизнинг ахлоқимизда. Албатта, ҳар бир адабиёт муҳибининг Лев Толстойга ўзгача ҳурмати, меҳри борлиги айни ҳақиқат. «Отец Сергей» қиссасини ўқиғач, унинг таъсирида узоқ юрдим ва ўз кайфиятимни яқинлар билан баҳам кўриш ниятида қиссани ўзбекчалаштирдим. Асарнинг мени наздимдаги таржимаси ўзимга ҳам ёқди ва уни тажрибали мутаржим Амир Файзуллага тақдим этдим. Раҳматлик Амир ака бирга ишлаш жараёнида менга таржимадан яхшигина сабоқ берди. Хуллас, бу сеҳрли оламга юкиниб борганим яқинда Гафур Гулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи томонидан чоп этилган ушбу китобнинг юзага келиши билан эсда қоладиган бўлди.

Лев Николаевич Толстой 18 ёшли талабалик пайтидан таассуротларини қозоғга тушира бошлаган ва кундалик ёзишни доимий машғулотига айлантириб, уни сўнгги нафаъатга давом эттирган. Бу машғулоти унинг ёзувчилигига туртки бўлди, деб айтиш мумкин. «Современник» журналида эълон қилинган ва унинг катта Адабиётда тан олинishi таъминлаган «Болалик» қиссаси ҳам соф автобиографик мазмунга эга эди. Шундай қилиб, Толстой қалами 60 йил давомида қозғо узра сайрини тўхтатмади ва жуда улкан кўлам касб этиб, дунёда санокли сўз усталаригина эриша оладиган натижага муяссар бўлди.

Кейинчалик унинг ватанида адабиёт билимдонлари мавзу жиҳатдан бепоён, мазмунига кўра беқиёс ижод намуналарини ўттиз йил давомида сатрма-сатр тўпладилар. 1958 йилда поёнига етган бу юмуш туфайли Лев Толстойнинг 90 жилдлик Мукамал асарлар тўплами юзага келди. Бу бошқа бир рус сўз санъаткори фахр ила васф этган «Александр куббасидан ҳам баян» олтин минора эди. Беш-ўн минг нусхада чоп этилган Мукамал асарлар тўплами қарийб 3 минг босма тобқондан иборат бўлиб, унинг 2,5 минги Толстой кўли билан ёзилган матнлар, 500 тобоғи эса изоҳлардан иборатдир. Мутахассислар бу нодир хазинани мухлисларга тўла ҳолда етиб боришини кўзлаб, чуқур ҳурмат ва ифтихор билан Толстой битикларига шарҳлар ёзганлар, асарларининг, ундаги исмлар, жой номларининг алифбо тартибни тузиб чиқиб, зарурат даражасида эскартишлар ҳавола қилганлар. Уз ватандошларининг ижодини ардоқлаб, уни етарлича адабий-илмий изоҳлар билан бойитганлар. Кейинчалик ҳам Лев Толстойнинг Танланган асарлари қайта-қайта нашр этилган. Бу беназир ижод маҳсули ҳозиргача дунёнинг

юздан ортиқ тилига таржима бўлиб, умумий адади қарийб 250 миллион нусхадан ошиб кетган.

Толстой ижоди бадиий жанрларга кўра ранг-баранг – романлар, қиссалар, ҳикоялар, пьесалар, санъат ҳақидаги рисолалар, кўплаб публицистик ва адабий-танқидий мақолалар, минглаб хатлар, жилдлаб кундаликлар... Гўё улкан бадиий сўз фабрикаси ўн йиллар давомида тиним билмай муттасил ишлаб турган ва унинг дастгоҳларида энг нодир маҳсулотлар яратилган. Улар бир-бирдан оҳорли, кўркем. «Соната тилсими» китобида жам бўлган «Бечора Иван Ильич», «Крейцер сонатаси» ва «Сергий ота» асарлари ёзувчининг ана шундай нодир «маҳсулот»ларидандир.

Жумладан, «Бечора Иван Ильич» («Смерть Ивана Ильича») қиссаси ўз вақтида Лев Толстой бадиий даҳосининг энг ёрқин кашфиётларидан бири сифатида эътироф этилган ва бу баҳо ҳамон қадрини туширгани йўқ. Бир умр ўз қобилига яшаган, ҳатто қарта ўйинидан ҳам завқ туймай, фикри-хаёли хизмат вазифини қойил қилиб урдалаш-у, ҳар нарсадан яшаш қондаси қилиб олгани «ёқимли, гўзал, кўнгличар» қирраларни излайдиган одам баногоҳ тирикликнинг энг буюк мантиги – ўлим билан юзма-юз бўлади, беморликда ўтган дамлари давомида бутун умрини сарҳисом қилади. Хатоларини тушуниб етади.

Ёзувчи таъбири билан айтганда, «Фақат ўзини ўйлаб яшаш мумкин эмас, бу ўлим. Худбинлик – тентаклик» эканлигини англаган Иван Ильич қазо остонасида илк марта атрофида одамлар борлигини, уларни ҳам ўйлаб, улар учун ҳам нимадир яхшилик қилиш лозимлигини тан олади: ўлига ва хотинига «рахми келади», улар учун бирор яхшилик қилишни хоҳлайди, афсуслик, бунинг иложи йўқ; ажал гирибонидан олиб турибди. Шунда у ёруғ оламни тарк этиш билан ўли ва хотинининг мушқулани осон қилиши мумкинлигини эътироф этади: «Уларга шафқат қилиш лозим, шундай қилиш керакки, улар қийноқ азобини чекишмасин»... Вақт зикр, унинг кўлидан бор-йўғи шу келади.

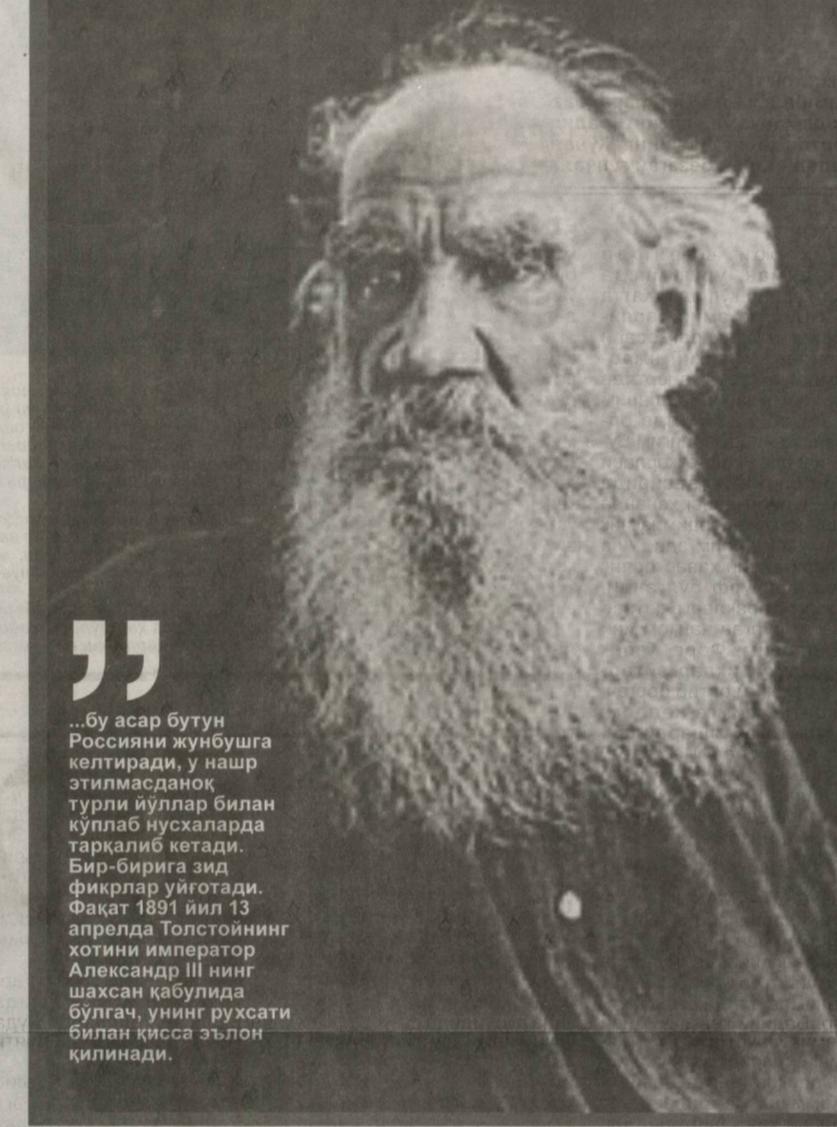
Асарнинг оламшумул ғояси инсон имкони кўлдан кетмай умрининг қимматига етиши, балки ҳаёти давомида ҳар бир лаҳзани қадрлаши, дунё яхшиликлар билан гўзал-у, худбинлик (эгоизм) барибир таназзулга олиб боришини тасдиқлашга қаратилган. 1882 – 1886 йиллар орасида яратилган бу асар эълон қилинган, жамоатчиликнинг ва бадиий зиёлиларнинг диққатини тортиди. Машҳур композитор Петр Чайковский уни ўқиб, «Мен қачонлардир ишонганман, энг буюкларнинг

буюги, бу – Лев Толстой. Рус кишиси унинг битта асари мисолида Европа инсониятига нима тўхфа этганини ҳис қилиб, бошини мағрур тутиб юриши мумкин» деб ёзди. Ёзувчининг машҳур портретини чизган рассом Илья Крамской эса қисса ҳақида «Бу ҳар қандай санъатни хира тортирадиган мўъжиза, бу бемисл ижод» деган. Француз ёзувчиси Ромен Роллан эса қиссани «рус адабиётининг француз китобхонларини ўта ҳаяжонга солган асарларидан бири» деб эътироф этган эди.

Қиссанинг ёзилиши қандай шароитда бошлангани ҳақида маълумот сақланмаган. Фақат гувоҳларнинг кундалиқларида 1882 йил баҳорида Толстойнинг яхши кайфият билан ишлаётгани, янги асаридан парчалар ўқиб бергани муҳрланган. Асар устидаги иш у нашр қилинаётганда ҳам давом этган. Баъзи лавҳалар қисқартирилган, X боб энг охирида қўшилган. Қиссада Тула округ суди прокурори бўлиб ишлаган ва қирқ беш ёшида 1881 йил 2 июнда вафот этган Иван Ильич Мечниковнинг ҳаёти асос қилиб олинган. У машҳур химик олим Илья Ильич Мечниковнинг акаси бўлган.

Буюк сўз санъаткори ўзи яшаган «маърифатли жамият»да одам наслининг бачкана туйғулар тўри ичида ўралашиб қолиши бир марта бериладиган улғу неъмат – яшаш саодатини қанчалик абгор қилиши мумкинлигини таъсирли ҳаётий воқеалар орқали ифодалаб, инсониятга тириклик мазмунини ўқиш борасида яна бир сабоқ бериб кетди. Фақат гафлатда қолмай, ҳеч қурмас, қиссани бир бор ўқиб чиқиш ҳам бу ҳақиқатни ҳис этишга хизмат қилади.

Ёзувчининг ўзи эътироф этишича, унинг бошқа бир машҳур қиссаси – «Крейцер сонатаси»нинг яратилишига 1886 йил февралда ёзилган номазълум бир аёлнинг хати туртки бўлган. У хотин-қизларнинг хуқуқлари камситилаётганидан арз қилганди. Шунингдек, актёр В. Н. Андреев-Бурлак 1887 йил 20 июндаги ташрифи чоғида поездда учратган бир одамдан эшитганларини сўзлаб берганди. Зиёфатда ижро этилган Людвиг Бетховеннинг яхшудий миллатига мансуб моҳир созанда Рудольф Крейцерга бағишланган тўққизинчи сонатаси ёзувчиға қаттиқ таъсир қилади... Шундай таассуротлар асосидан яратилган бу асар бутун Россияни жунбушга келтиради, у нашр этилмасданок турли йўللار билан кўплаб нусхаларда тарқалиб кетади. Бир-бирига зид фикрлар уйғотади. Фақат 1891 йил 13 апрелда Толстойнинг хотини император Александр III нинг шахсан қабулида бўлган, унинг руҳсати билан қисса

...бу асар бутун Россияни жунбушга келтиради, у нашр этилмасданок турли йўллари билан кўплаб нусхаларда тарқалиб кетади. Бир-бирига зид фикрлар уйғотади. Фақат 1891 йил 13 апрелда Толстойнинг хотини император Александр III нинг шахсан қабулида бўлган, унинг руҳсати билан қисса эълон қилинади.

эълон қилинади. Асарда қаламга олинган маиший турмуш тарзи талқини, унинг хотинмаси черков хизматкорларида турлича таассурот уйғотади, улар диний ақидалардан келиб чиқиб, ёзувчини анча ёзғирадилар. Барибир қисса бадиий асар сифатида ҳамон китобхонларни тўлқинлантириб келмоқда. Эҳтимол, оила шамчироғи милтиллаб нур сочар, унда баланда-паст гаплар бўлиб турар экан, «Крейцер сонатаси»ни мутлаа қилиш ортиқчалик қилмайди. Зеро, кўпинча «оила мадҳияси»га айланиб қолган эр-хотин уруши (гарчи бизда «Дока рўймолнинг қуриши», деб баҳоланса-да) оқибатида қандай қутулмаган фожиралар рўй бериши мумкинлиги юзасидан ахборотга эга бўлиш учун ҳам уни ўқиш лозим. Лев Толстой қаламига хос битик сифатида эса у, шубҳасиз, ёзувчи истеъдодининг муносиб намунасидир. Ўз пайтида А.Чехов: «...ғоянинг муҳимлиги, ижронинг гўзаллиги кўра (бадиий юксаклигини айтмаганда ҳам) унга тенг келадиган бошқа асарни топиш маҳол», деб ёзган экан.

«Крейцер сонатаси»га «Сўнг сўз» биринчи марта қисса билан 1891 йилда эълон қилинган. «Сўнг сўз»нинг биринчи таҳририга 1889 йил 6 декабр санаси қайд этилган. Ёзувчи уни шу йилнинг октябри охирида қозғога тушира бошлаганга ўхшайди. 1 ноябрда В. Чертковга ёзган хатида асарига қўйилган муаммо ҳақида муаллифининг фикрини ифодалаб, нимадир ёзишга киришганини таъкидлаган экан. Шундай қилиб, «Сўнг сўз» ҳали китобхонлардан хатлар келмасидан олдинроқ ёзила бошланган. У эълон қилинган, адабий давраларда турлича қутиб олинган. Масалан, ёш И. Бунин жуда мутаассир бўлиб, Толстойга ўзининг биринчи хатини ёзган ва Ясная Полянага боришга изн сўраган.

А. Чехов эса Гоголь ёзишмалари билан таққослаб, уни салбий баҳолаган экан.

«Сергий ота» қиссаси ҳам Лев Толстойга хос нодир хазинанинг бир намунаси. Далилларнинг гувоҳлик беришича, ёзувчида асарни яратиш фикри 1889-1890 йиллар атрофида пайдо бўлган. Маълумки, бу даврда Лев Толстой ижодининг чўққиси ҳисобланган «Уруш ва тинчлик» эпопеяси, «Анна Каренина» романи сингари шох асарлари эълон қилиниб, улар ёзувчиға шон-шухрат олиб келганди.

XIX асрнинг 90-йилларида Россиянинг энг таниқли шахсларидан бирига айланган Толстой бадиий ижод катониде кўплаб жамоатчилик юмушлари билан ҳам банд эди. Шунданми ёки ижодий мувозанат талаби биланми, «Сергий ота» борасидаги ишлар анча қўзилган. Дастлаб ҳаммаси жадал кетган: ўзининг ақин дўсти ва ношири Владимир Чертковга ёзган хатларида (қиссани ҳам унга бағишламоқчи эди), кундалигидаги қайдларида Сергий отани бот-бот эслаб турган. 1890 йилнинг 6 июнида Кундалигида «Сергий отани» бошладим, унинг ифодаси ҳақида чуқур ўйлаб олдим, барча эътибор – у кечирадиган руҳий ҳолатлар тадрижида» деган қайд учраса, сентябрда Чертковга ёзган хатиде ижодий иш, хусусан, сюжет ривожини унга ёқаётганлиги, барча ўйланганларини тўла акс эттиришга уринаётганлигини билдирган. Шунингдек, зиммасида хайрия ишлари билан боғлиқ бир расмий хужжатни тезда тайёрлаш кўндаланг турганини маълум қилган. Кутулмаганда, 1891 йил 16 февралдаги хатида эса ўзига қадрли бўлган бу мавзу ҳақида бош қотириш малол келаётганини, ундаги бош ғоя сифатида шахвоний ҳирсга ёки такаббуриликка қарши курашни талқин этишда ўйлашиб қолганини айтган. Хуллас, қисса устидаги ишни шу йил ёзгача давом эттирган ва кейин бутунлай ташлаб қўйган. Тўғри, кундалигида (1895 йил 18 мартдаги ёзув) «Сергий ота»ни бир оз ёздим, лекин яхши чиқмади» деган қайд учрайди, аммо барибир, асарни 1898 йил ёзида узил-кесил қозғога туширади.

Кейинчалик, 1900 йил 8 октябрда Ясная Полянага ташриф буюрган М. Горькийга асар мазмунини сўзлаб берганда, суҳбатдоши ундан жуда таъсирланганини, ифодаси содда ва гўзал, бироқ ғояси доводиратиб қўядиган даражадаги ҳикоя тинглаганини эътироф этган. Жумладан, Максим Горький «Лев Николаевич ҳақидаги хотиралар» китоби (1919 йил)да шундай қайд этади:

«Бир кун оқшом, қоронғилик қуюқлашиб бораётган чоғ, у қолларини қимирлатиб, жунжикиб «Сергий ота» вариантдаги хотиннинг зоҳидни йўлдан уришга борганини ҳикоя қилувчи сахнани ўқиди. Охиригача ўқиб, бошини кўтарди ва кўзини юмиб, аниқ гапирди: «...»

«Яхши ёзибсан, «Чол, яхши»...»

Бу учрашув 1901 йилнинг охирида рўй берганди. «Сергий ота» ёзувчининг вафотидан кейин – 1911 йилда В. Чертков томонидан нашр этилган.

Лев Толстой қиссасида, бошқа кўплаб асарларида бўлгани каби, идеал танлашдаги хатоликнинг касрини жуда ишончли очиб берган. Бош қахрамон қисмати орқали ўз ички майлларини енга олмаслик, имкониятларига ортиқча баҳо бериш, ҳаёт зарбаларига қасдма-қасд унга қарши зарба беришга уриниш одами қандай қўйга солиши ўзининг теран бадиий ифодасини топган. Шунингдек, воқеалар интиҳосида «Инсонни ўлдириш мумкин, бироқ уни энгиб бўлмайди» (Э. Хемингуэй), деган фикрнинг тасдиғи ҳам бор. Иккинчи бир томондан эса кўрпага қаратиб оёқ узатиш лозимлиги, беҳуда чираниш белни синдириши мумкинлиги ўқидирилган ҳам ўхшайди.

Буюк ёзувчининг асарларида олмос қирраларидек жилва кўзга ташланади. Уларнинг ҳаммаси эзгуликка хизмат қилади. Умид қиламизки, юртдошларимизнинг бу асарларнинг мутлаасидан кўнгиллари мунаввар бўлади.

✓ Кутинг!

«Маснавийий нур» ҳақида Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф, Шайх Алоуддин Мансур, Шайх Абдулазиз Мансур ва исломшунос олим Убайдулла Уватовлар ўзларининг ижобий фикрларини билдиришган. «Қуръоннинг назим таржимаси она тилимизни жаҳондаги пешқадам тиллардан эканлигини аниқ исботлайди», деган эди шоирга узоқ йиллар таржима ишларида кўмакдошлик қилган марҳум академик Азиз Қасимов.

Келгуси сонларда

Хаким САТТОРИЙ

1 июнь – Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни

«Бировнинг боласини бировнинг отаси тарбияламасин!». Бу гап жаҳон болалар адабиётининг ўзига хос ҳикмати - нақли. Биз болаларимизга ўзимизнинг тарихимизни, келажагимизни, йўқотган-топганларимизни, умуман, ўзлгимизни тўқис ҳолда, уларнинг кўксига ғурур уйғотадиган тарзда етказишимиз керак. Бу биз болалар ёзувчи ва шоирлари учун шунчаки ижод иши эмас, балки - Ватан ва миллат олдидаги қарзидир»,

Худойберди Тўхтабоев, Ўзбекистон Халқ ёзувчиси, ЎЗМТДП фахрийси.

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси ташаббуси билан болалар адабиётини ривожлантириш, келажак загаларининг ўзбек тилидаги саводхонлигини ошириш, фарзандларимизнинг онги ва қалбига эзгулик ғояларини синғдириш, уларнинг билим ва тафаккур дунёсини кенгайтириш мақсадида «Қушлар алифбоси» номли тўпلام нашр этилди. Шерий тўпلام муаллифи партияимизнинг фаол аъзоси, таниқли шоир Шарифа Салимовадир. Шу йилнинг 8 июнь куни узоқ кутилган китобнинг тақдимоти бўлиб ўтади. Унда таниқли шоир ва ёзувчилар, «Қушлар алифбоси» китобининг муаллифи ҳамда рассоми, мактабгача таълим вазирлиги вакиллари, тарбиячилар ва тарбияланувчилар ҳамда уларнинг ота-оналари иштирок этадилар. Июнь ойи мобайнида ушбу рукндаги тадбирлар республикамизнинг бошқа ҳудудларида ҳам бўлиб ўтади. Китоб байрамига марҳамат азизлар!

«Бир оила – бир фарзанд» сиёсати ўзини оқламади

Хитойда оилаларга уч нафар фарзанд кўришига руҳсат берилиши мумкин. Қайд этилишича, бу аҳолининг кексايш муаммосини ҳал қилишга ёрдам беради. Мамлакат сиёсий бюроси мажлисида таъкидланишича, оилаларнинг учинчи фарзандни кўриши аҳоли тузилмасини яхшилашга ёрдам беради, шунингдек, «Хитойнинг инсон ресурслари соҳасидаги имкониятларини оширади».

Маълумки, 1970 йилларда Хитой аҳолининг кўпайишини назорат қилиш учун «Бир оила – бир фарзанд» сиёсатини жорий этган эди. Яъни, шаҳар аҳолисига бир фарзанд, қишлоқ аҳолисига эса – агар биринчиси қиз туғилса, икки фарзанд кўришига руҳсат берилган. Вақт ўтган сайин ушбу чора гендер мувозанатининг бузилишига ва аҳолининг кексايши каби демографик муаммоларга олиб келди.

Аҳолини рўйхатга олиш натижаларига кўра, айни пайтда мамлакат аҳолисининг ўртача ёши 38,8 ёшни ташкил этмоқда. Бироқ 60 ёшдан ўтганларнинг улуши шунчалик тез кўпаймоқдаки, бу ҳукумат учун жиддий муаммоларни келтириб чиқаряпти. Агар аҳвол шу тахлит давом этса, 2050 йилга келиб аҳолининг учдан бир қисмини қариялар ташкил этади ва уларнинг барчасини нафақа билан таъминлаш лозим бўлади.

ЎГИТ

ТУЗОҚҚА ТУШГАН ҚУШНИНГ ЎГИТЛАРИ...

Бўлма, оҳ-воҳ чекма, – деди. Яна бироз учиб, баланд дарахт шохига кўнди ва деди: – Қорнимда оғирлиги ўн бир дирҳам қимматбахо дур бор эди. Қўйиб юбормаганинда ўша дур сеники бўларди. Буни эшитган одам йиғлаб-сиқтади, сочларини юлди. Бу бемаънилик қаршисида қуш айтди:

– Мен сенга: «Ўтиб кетган нарса, бой берилган фурсат учун оҳ-воҳ қилиб хафа бўлма», демадимми?

Модомики, фурсатни қочирдинг, нега ғамга ботиб ўтирибсан? Ё насиҳатини эшитмадинг ёки қарсан.

Қуш сўзида давом этди: – Бундан ташқари, сенга «Бўлмайдиган гапга ишонма!» демадим-ми? Ахир менинг оғирлигим уч дирҳам. Қорнимда қандай қилиб ўн бир дирҳамли дур бўлсин?!

Шундагина одам ўзига келади: – Бўлди, бўлди! Айтганларингни энди яхши англадим. Қани энди, учинчи ўғитингни айтақол.

Қуш: – Ҳой, Худо хайрингни бергур, икки ўғитимга риоя қилдингмики, мендан учинчисини сўраяпсан? Ухлаб ётган ношудга ўғит бериш – унумсиз тупроққа уруғ эккан қабибидир. Аҳмоқлик ва ношудлик, илмсизлик йиртиққа ямоқ бўлмайди, – деди-ю учиб кетди....

Жалолiddин РУМИЙ, «Маснавий ҳикматлари»

Бир киши ҳийла билан бир қушни тузоққа туширди. Қуш тилга кириб унга ёлворди: – Эй улуг инсон, сен неча ҳўқизлару қўйлари билан, туялар қурбон қилдинг. Бу дунёда улар билан тўймадинг-у, мени «ёб тўясанми? Агар мени қўйиб юборсанг, сенга учта насиҳат айтаман. Бу насиҳатларга амал қилсанг, ҳар мушкулнинг осон бўлади. Биринчисини кўлингга туриб айтаман, агар маъқул бўлса, мени қўйиб юборасан. Иккинчисини шу том устига, учинчисини эса анави баланд дарахтга кўниб айтаман. Одам қушни маҳкам ушлаб: – Қани, айтгин-чи, агар ёқтирсам, сени қўйвораман, – деди. Бечора қуш биринчи насиҳатини айтди: – Бўлмайдиган гапга, ким айтса-айтсин, ишонма! Одам қушни қўйиб юборди. Қуш учиб том четига кўнди. Иккинчи насиҳатини айтди: – Ўтиб кетган нарса, бой берилган фурсат учун хафа

ҲАЛИ ҲАММАСИ ОЛДИНДАМИ ЁКИ....

Футбол бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоаси Жаҳон чемпионати ва Осиё кубоги қўшма саралаш ўйинларини Саудия Арабистонида, марказлашган ҳолда ўтказмоқда.

Сафар олдидан Дубайга ташриф буюрган ўйинчиларимиз Таиланд миллий термаси билан ўртоқлик учрашуви ўтказиб, рақибларини 4:1 ҳисобида мағлубиятга учратди.

3 июнь санасидан бошлаб эса Осиёда Жаҳон чемпионати саралаш ўйинларининг иккинчи босқич ҳал қилувчи баҳсларига старт берилади. Шу куни 8 та гуруҳдан олтинчисида ўйинлар бошланади. Миллий терма жамоамиз ўрин олган «D» гуруҳидаги ўйинлар

Саудия Арабистонининг Ар-Риёд шаҳрида ўтади. Ўйинлар тақвими билан танишинг:

- 3 июнь, пайшанба Фаластин - Сингапур
5 июнь, шанба С.Арабистони - Яман
7 июнь, душанба Ўзбекистон - Сингапур
11 июнь, жума Сингапур - С.Арабистони
15 июнь, сешанба Фаластин - Яман
С.Арабистони – Ўзбекистон
Хозирча турнир жадвалида Сайдия Арабистони 11 очко билан биринчи, Ўзбекистон эса 9 очко билан иккинчи бўлиб турибди. Бу икки жамоа ўртасидаги ҳал қилувчи тўқнашув сўнгги турга мўлжалланган.

Мексикада сайлов яқинлашган сари зўравонликлар кескин ортмоқда

Мексикада сайловга бир ҳафта қолганда ўлдириб кетилган номзодлар сони 36 нафарга етди. Мамлакат тарихида ҳали бункаси бўлмаган эди. Шундоқ ҳам, жиноятчилик авж олган мамлакатда энди номзодларнинг ҳам бу даражада кўп ўлдириб кетилиши федераль ҳукуматнинг ҳудудий муаммоларни ҳал қилолмаётганидан ҳамда унда ушбу муаммони ҳал қилиш учун керагича ресурслар йўқлигини кўрсатмоқда.

Хавфсизлик ва демократия таҳлил маркази эксперти ва миллий хавфсизлик ва разведка масалалари бўйича маслаҳатчи Карлос Родригес Уйоанинг РИА Новостига берган интервьюсида қайд этилишича, 2020 йил сентябрь ойида бошланган сайловолди компаниясидан буён то ҳозиргача Мексикада турли сиёсий лавозимларда фаолият юритиб келаётган 34 нафар номзод ўлдириб кетилган. Сўнгги иккита қотиллик 2021 йил 25 майдан кейин амалга оширилган. Аксарият ҳолатларда (89 фоиз) қурбонлар муниципалитетларнинг

амалдаги раҳбарларига рақиб бўлган номзодлардир.

Мексикада сайловлар 6 июнда бўлиб ўтади. У Мексика тарихидаги энг катта электораль жараён ҳисобланади. Фуқаролар 20 минг нафар турли даражадаги бошқарувчи ва вакилларни сайлайди. Улар орасида 15 та губернатор, 500 федераль ва 1 минг 63 та ҳудудий депутатлар ҳамда 30 та штатдан 1 минг 926 та муниципалитет раҳбари бор.

ЎЗА

«Заҳарли олма» можароси

XVIII асрда Англия аҳолиси помидорни «заҳарли олма» дея аташа бошлади. Чунки ўша даврда мамлакатдаги кўплаб аристократлар помидор истеъмол қилганидан сўнг вафот этаётганди. Энг қизиғи, бунинг сабаби помидорда эмас, уларнинг фойдаланган идишларида эди. Яъни, помидор кислотаси кўргошин ва қалай қоршмасидан тайёрланган идишларда кимёвий бирикми, натижада инсонларнинг заҳарланишига олиб келаётганди.

Чимдим қулги

- Ўртоқ, имтиҳондан 100 балл олишим аниқ.
- Қандай қилиб?
- Ахир устоз исмини тўғри ёзганга 5 балл қўяман дедику
- Ҳўш...
- Мен отимни 20 мартаба ёздим.

Ҳамдардлик

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси халқ депутатлари Бўстон тумани Кенгаши депутати ГАЛИНА ТИМОФЕЕВНА ЦОУЙнинг вафоти муносабати билан унинг оила аъзолари ва барча яқинларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНING IJTIMOIY-SIYESII GAZETASI

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

- Алишер ҚОДИРОВ – кенгаш раиси,
Акмал САИДОВ, Абдулазиз АККУЛОВ, Аброр ПЎЛАТОВ,
Амриддин БЕРДИМУРОДОВ, Бахтиёр САЙФУЛЛАЕВ,
Илхом АБДУЛЛАЕВ, Минхожиддин МИРЗО,
Нодир МУХТОРОВ, Отабек ЖИЯНБОВЕВ,
Озодбек НАЗАРБЕКОВ, Ортикали ҚОЗОҚОВ,
Феруза МУХАМЕДЖАНОВА, Хуршид ДЎСТМУХАММАД,
Шерзодхон ҚУДРАТХЎЖА, Шавкат ШАРИПОВ,
Шухратжон АХУНДЖАНОВ.

Бош муҳаррир: Миродил АБДУРАҲМОНОВ

ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:

Тошкент шаҳри, Миробод тумани, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқ қилиши мумкин.

Таҳририятга келган хатлар доимий эътиборимизда бўлиб, улар муаллифларига қайтарилмайди.

Набатчи муҳаррир:

Равшан МАХМУДОВ
Набатчи:
Виллоятхон ШОДИЕВА
Дизайн гуруҳи:
Маъмуржон ҚУДРАТОВ,
Умид АРСЛОНБЕКОВ,
Фирдавс ҲАМИДУЛЛАЕВ,
Соҳиба СОЛИЕВА

ТЕЛЕФОНЛАР:

Қабулхона (факс): (71) 232-12-03, +99897 755-10-11

Газета «SHARQ» нашриёти-матбаа акциядорлик компаниясида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй

2008 йил 29 октябрда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан № 0223 рақами билан рўйхатдан ўтган. Газета ҳафтанинг чоршанба куни чиқади.

Алади – 2 662.

Газетанинг баҳоси келишилган нархда. Қоғоз бичими: 350x587. Ҳажми: 4 босма табоқ. Буюртма – 616. Босишга топшириш вақти 21.00. Топширилди 6:30

Электрон почта:

mtiklanish@bk.ru / mtiklanish@mail.ru

ISSN 2010-7714